

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 800 fr. per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Britselei 40, Antwerpen

HET ARREST VAN 19 SEPTEMBER 1968 VAN HET HOF VAN CASSATIE BETREFFENDE EEN AFZONDERLIJKE VEROORDELING BIJ DRONKENSCHAP OF ALCOHOL-INTOXICATIE

De 1ste Kamer van het Hof van Cassatie heeft op 19/9/1968 een arrest gevelde hetwelk door het Rechtskundig Weekblad (32ste jaargang, nr. 14, kol. 641) als volgt werd samengevat:

« Wanneer een autobestuurder bij een in kracht van gewijsde gegaan strafarrest veroordeeld is, enerzijds tot een enkele straf wegens doden door onvoorzichtigheid en wegens overtredingen van het verkeersreglement, en anderzijds tot een afzonderlijke straf om een voertuig te hebben bestuurd na alcoholische dranken in zodanige hoeveelheid te hebben gebruikt dat het alcoholgehalte van zijn bloed op het ogenblik dat hij stuurde, ten minste 1,5 gr./L. bedroeg, is door dat arrest zeker en noodzakelijk gevonnisd dat de staat van alcohol-intoxicatie van de bestuurder noch de oorzaak, noch één van de oorzaken is geweest van het ongeval waarvoor hij aansprakelijk is gesteld en dat zijn verzekeraar moest vergoeden. De burgerlijke rechter, die de staat van alcohol-intoxicatie van de bestuurder beschouwt als een zware fout die in verband staat met het ongeval, heeft derhalve ten onrechte de door de verzekeraar tegen de bestuurder ingestelde rechtsvordering tot terugbetaling ingewilligd ».

De praktische draagwijdte van deze beslissing moet afgewogen worden in het licht van hetgeen voorzien is in de type-polis « Burgerlijke Aansprakelijkheid Auto » onder artikel 25/9° en 10° dewelke een verhaalrecht aan de Maatschappij ten laste van de verzekerde toekennen « wanneer het ongeval opzettelijk veroorzaakt werd of te wijten is aan een zware fout van de verzekerde » (25/9°) en « wanneer het ongeval gebeurd is op een ogenblik dat de verzekerde zich in staat van dronkenschap bevond, tenzij hij bewijst dat het ongeval geen verband houdt met de dronkenschap » (artikel 25/10°).

Het feit van de alcohol-intoxicatie op zich zelf is door de polis niet tot reden van verval gemaakt. Wegens alcohol-intoxicatie van de verzekerde kon de Maatschappij, bij toepassing van art. 25/9° van de polis, dan ook alleen maar een verhaal uitoefenen wanneer zij erin slaagde het bewijs te leveren dat die intoxicatie te assimileren was aan een zware fout waarvan uiteraard het oorzakelijk verband met het ongeval eveneens moest bewezen worden.

In geval van gekarakteriseerde dronkenschap stond de

Maatschappij in een voordeliger positie aangezien, op basis van art. 25/10°, de dronkenschap op zich zelf volstond voor het openen van een verhaalrecht, tenzij de verzekerde kon bewijzen dat het ongeval geen verband hield met zijn dronken toestand. Onnodig te zeggen dat dit negatief bewijs zeer bezwaarlijk door de verzekerde kon geleverd worden.

Sedert het arrest van 19/9/1968 wordt de situatie van de verzekerde, veroordeeld wegens alcohol-intoxicatie of wegens dronkenschap, veel gunstiger daar het Hof van Cassatie besliste dat het volstond dat de verzekerde voor deze betichtingen bij een afzonderlijke straf was veroordeeld geworden opdat, automatisch, het bewijs zou zijn geleverd dat deze afzonderlijk bestrafte feiten niet de oorzaak van het ongeval zouden zijn geweest.

Het praktisch gevolg van deze zienswijze is dan ook dat de verzekeraar niet zal slagen in zijn verhaalrecht ten overstaan van de verzekerde dewelke afzonderlijk veroordeeld is geworden voor alcohol-intoxicatie of voor dronkenschap.

Een eerste beschouwing die moet gewijd worden aan deze uitspraak van het Hof van Cassatie is er een van morele aard: het arrest van 19/9/1968 is een premie dewelke toegekend wordt aan de dronken of geïntoxiceerde, en bijgevolg asociale automobilbestuurders!

Vooraleer te onderzoeken of het arrest van 19/9/1968 juridisch gefundeerd is mag wel voorafgaandelijk de vraag gesteld worden of deze beslissing wel degelijk opportuun is geweest. Wij menen inderdaad dat door de beslissing van 19/9/1968 het openbaar belang helemaal niet is gediend geworden aangezien wij niet kunnen inzien hoe door dit arrest de veiligheid in het wegverkeer en de beteugeling der onsociale individuen op een positieve manier benaderd zouden zijn geworden.

Het is toch altijd zo geweest, en het zal altijd wel zo blijven, dat de gevoeligste plaats van de mensen hun geldbeugel is. De begeerte om in dronken of geïntoxiceerde toestand te sturen werd op voorhand bij de meeste voerders dan ook reeds ontnomen door de beschouwing dat zij voor deze feiten een afzonderlijke, en bijgevolg financieel zwaardere straf zouden kunnen oplopen, terwijl het bovendien bijna zeker was dat zij niet zouden kunnen

ontsnappen aan het terugbetalen van de vrij aanzienlijke vergoedingen dewelke hun verzekeringsmaatschappij ingevolge hun on sociaal optreden zou hebben moeten uitkeren.

Nu echter, sedert 19/9/1968, komen wij tot de bijna absurde toestand dat de betichten er op speculeren tot een afzonderlijke, en dus hogere straf veroordeeld te worden aangezien zij door het méér betalen van enkele honderden of duizenden frank boete een uiteraard zeer goedkope losprijs zullen hebben neergeteld om te ontsnappen aan de terugbetaling van tienduizenden tot honderdduizenden frank aan hun vrzekeringsmaatschappij. Wij komen bovendien tot de paradoxale toestand dat de rechter dewelke aan de betichte de hoogst mogelijke straffen — en dus uiteraard de afzonderlijke straffen — heeft willen opleggen, juist hierdoor bewerkstelligd heeft dat zijn veroordeelde nu op burgerlijk gebied van bepaalde voordelen gaat genieten die de man dewelke tot één enkele straf werd veroordeeld, helemaal niet kan bekomen!

Wij mogen dus besluiten dat, op sociaal gebied, de beslissing van het Hof van Cassatie van 19/9/1968 leidt tot onbillijke, absurde en paradoxale gevolgen dewelke een ware aanfluiting zijn van het fameuze « glaasje op... laat je rijden » dat wij op reuzengrote borden langs onze wegen verspreid zien!

Het gerechtelijk begunstigen van een on sociaal gedrag zouden wij er wellicht nog bij in koop kunnen nemen indien deze houding opgelegd zou zijn door juridische beschouwingen van dwingende aard. Wij zijn echter zo vrij te menen dat, ook wat de juridische kant betreft, het arrest van 19/9/1968 niet boven kritiek verheven staat.

In principe gaat de beslissing van het Hof van Cassatie terug op een interpretatie van art. 65 van het wetboek van strafrecht. Volgens dit artikel dient door de rechter alleen de zwaarste straf uitgesproken te worden wanneer hetzelfde feit meerdere misdrijven heeft uitgemaakt.

Bij ontleding van art. 65 van het wetboek van strafrecht valt de onmiddellijke stof tot interpretatie, en bijgevolg discussie, op wanneer wij zien dat het begrip « feit » geenszins omschreven wordt. Wij moeten dus besluiten, ingevolge de vigerende normen, dat het Hof van Cassatie deze vraag uiteraard overlaat aan het oordeel van de lagere rechter. Derhalve is het vaststellen of de verschillende misdrijven al dan niet eenzelfde feit hebben uitgemaakt uiteraard een feitelijke kwestie waarbij de lagere rechter gebruik mag maken van zijn souverain appreciatie recht.

Nergens bestaat er een wettekst dewelke de rechters oplegt zich te verdiepen in beschouwingen van oorzakelijkheid bij het vaststellen dat de misdrijven al dan niet een en hetzelfde feit hebben uitgemaakt. De lagere rechter apprecieert dienvolgens de verschillende misdrijven volgens eigen souveraine en persoonlijke criteria dewelke niet noodzakelijk moeten gefundeerd worden op beschouwingen betreffende het verband van tijd, plaats of oorzaak dat tussen hen kan bestaan.

Wanneer de lagere rechter volgens eigen, souveraine, criteria tot de bevinding is gekomen dat hij met meerdere feiten heeft te doen dan spreekt hij ook meerdere straffen uit zonder dat hij hiedoor geacht moet worden impliciet en noodzakelijk de oorzakelijkheidskwestie te hebben gesteld en behandeld.

Derhalve zien wij niet in waarom de lagere rechter geen twee afzonderlijke straffen zou mogen opleggen, op gevaar af dat men een uitspraak betreffende de oorzakelijkheid aan zijn beslissing zou toekennen, wanneer hij bv. van mening zou zijn dat het feit van dronken te sturen wel degelijk afgescheiden staat van het feit van publiek dronken te zijn, aangezien de dronkenschap onbetwistbaar reeds bestond vooraleer het stuur ter hand werd genomen. Wij menen dat in dergelijk geval de lagere rechter souve-

rein twee straffen kan opleggen waardoor hij enerzijds het feit wil beteugelen van zich in het openbaar dronken te hebben vertoond en anderzijds van dronken te hebben gestuurd, beide feiten verboden zijnde door de strafwet; zonder dat hij hierdoor uitdrukkelijk zou hebben gezegd dat het oorzakelijk verband tussen de dronkenschap en het ongeval niet zou bestaan.

Volkomen in de lijn van deze beschouwing heeft zopas het Hof van Beroep van Luik op 7/2/1969 inzake verzekeringsmaatschappij X t./ Wouters, als volgt gestatueerd:

« Overwegende weliswaar dat het strafrechterlijk vonnis geïntimeerde een afzonderlijke straf opgelegd heeft wegens de door hem onopzettelijk toegebrachte slagen en verwondingen en wegens de overtreding een overdreven alcoholgehalte in zijn bloed vertoond te hebben; dat hieruit echter niet mag afgeleid worden dat de strafrechter gemeend of gezegd heeft voor recht dat het noodzakelijk verband tussen deze beide misdrijven afwezig was; dat talrijke ten gronde rechtsprekende rechters, bekommerd om door een geëigende repressie, bepaaldelijk door het uitspreken van meerdere vervallenverklaringen tot sturen, en ten einde de vloed van de verkeersaccidenten in de mate van het mogelijke in te dijken, in gevallen similiair aan het tegenwoordige afzonderlijke straffen opleggen; hetgeen zij menen te mogen doen omdat de dronkenschap of de alcoholintoxicatie reeds bestond vooraleer het ongeval veroorzaakt werd ».

Verder zegt hetzelfde arrest nog dit: « Dat uit hunne (deze der rechters) doenwijze, enkel ingegeven door de bekommernis het openbaar belang te dienen en bij te dragen tot meer veiligheid in het wegverkeer, door de uitschakeling van gevaarlijke, zoniet on sociale individuen, niet met enige kans op zekerheid mag besloten worden dat het inzicht zou bestaan hebben de intoxicatie voor vreemd aan het ongeval te beschouwen ».

Tegenstrijdig met het arrest van 19/9/1968 van het Hof van Cassatie werd in deze zaak het verhaalrecht van de Maatschappij op haar verzekerde dan ook ingewilligd.

Op basis van dit arrest, en in het licht van hetgeen hierboven werd uiteengezet, durven wij ons dan ook de vraag stellen of het appreciëren van een causaal verband tussen twee betichtingen wel verplichtend tot de ambtsbezigheden van de strafrechter behoort, dan wel of dit causaal verband niet eerder een civielrechtelijk element is dat niet noodzakelijkerwijze valt binnen het kader van art. 65 van het strafwetboek. Wij menen inderdaad, zoals wij hierboven hebben betoogd, dat binnen het raam van art. 65 van het strafwetboek de rechter alleen maar te onderzoeken heeft of, al dan niet, de verschillende misdrijven eenzelfde feit uitmaken omdat hij dienvolgens een of meerdere straffen zal moeten uitspreken, zonder dat hij hiertoe echter wettelijk gedwongen zal zijn zijn mening kenbaar te maken betreffende het al dan niet bestaan van een band van oorzaak tot gevolg.

Dat de strafrechter trouwens in het algemeen niet de bedoeling heeft om door het opleggen van een afzonderlijke straf voor dronkenschap het oorzakelijk verband met het ongeval uit te sluiten vinden wij bijzonder goed uitgedrukt in een vonnis van de Boetstraffelijke Rechtbank van Verviers van 27/9/1967. Alsdan heeft de rechter, ofschoon hij een afzonderlijke straf oplegde voor de dronkenschap, de volgende motivering in zijn vonnis opgenomen: « Attendu que l'accident ne trouve d'explication que par la déficience de l'état physique du prévenu, provoquée par l'absorption de boissons alcooliques, que dès lors il est suffisamment établi que le prévenu se trouvait en état d'ivresse, n'ayant plus le contrôle permanent de ses actes ».

In expliciete bewoordingen weerhoudt de Correctionele Rechtbank van Verviers een oorzakelijk verband tussen de dronkenschap en het ongeval ofschoon deze laatste afzonderlijk werd gestraft met een gevangenisstraf van 2

maanden en een boete van 100 fr. Er was bovendien ontzetting uit het recht tot sturen gedurende 1 jaar.

Wij menen dan ook dat het arrest van 19/9/1968 een soort van aanslag is op de souvereiniteit van de lagere rechter aan wie de middelen worden ontnomen om door de straftoemeting dewelke hij de meest geschikte acht de strafbaargestelde betichtingen te beteugelen. De rechter kan inderdaad, wegens eigene en soevereine motieven, van oordeel zijn dat hij de betichtingen die aan zijn rechtsmacht werden onderworpen in billijkheid door afzonderlijke straffen zou moeten sanctioneren; maar hij zal deze afzonderlijke bestraffing dan niet meer kunnen toepassen omdat hij, evenzeer om redenen van billijkheid, niet wenst dat deze afzonderlijke bestraffing de veroordeelde uiteindelijk nog zou ten goede komen wegens het wegvallen van het verhaal van de verzekeringsmaatschappij. Wij kunnen het dan zo stellen dat deze rechter tegen zijn overtuiging en zienswijze in verplicht zou zijn in concreto een milder vonnis uit te spreken; dan wanneer de strafwetten, in abstracto, hem toch de beschikking laten over zwaardere sancties. Het arrest van 19/9/1968 van het Hof van Cassatie legt aldus aan de lagere rechters een soort dwang op dewelke hen verhindert het volledige gamma van hun rechterlijke macht, hen door de wetgever ter beschikking gesteld, uit te putten.

Ten slotte, buiten de bezwaren aangaande de opportuniteit en de juridiciteit, dewelke wij hierboven hebben ontwikkeld, hebben wij nog een laatste bezwaar, van logische aard, tegen het arrest van 19/9/1968.

Inderdaad in de logische orde, — en de logica moet toch ook de sluitsteen blijven van elk rechtssysteem, — is het evident dat er steeds een oorzakelijk verband kan bestaan tussen twee misdrijven dewelke de strafrechter, omwille van consideraties die sovereen de zijne zijn, gemeend heeft afzonderlijk te moeten bestraffen. Wij weten dat er op dit ogenblik bij de balie een tendens bestaat (zonder dat de rechtbanken reeds de gelegenheid hebben gehad zich te kunnen uitspreken) volgens dewelke het arrest van 19/9/1968 alleen van toepassing zou zijn wanneer de beklagde vervolgd wordt op basis van art. 418 - 420 van het strafwetboek en wegens dronkenschap of intoxicatie. Volgens een zekere strekking tussen de advocaten zou het principe van het arrest anderzijds niet toepasselijk zijn bij gelijktijdige vervolgingen wegens dronkenschap of intoxicatie en eenvoudige verkeersovertredingen. Wij durven ons ter zake niet uitspreken maar bepalen ons ertoe op te merken dat, indien de rechtspraak in die zin zou evolueren, er o.i. uiteraard een gebrek aan logica in het arrest van 19/9/1968 zou gevonden worden. Art. 65 van het strafwetboek is van nature uit inderdaad toepasselijk op alle vormen van misdrijven en het zou niet logisch zijn

dat de burgerrechtelijke gevolgen dewelke het arrest van 19/9/1968, o.i. ten onrechte, hieraan heeft verbonden nu weer wel, dan weer niet van toepassing zouden gebracht worden, al naargelang de dronkenschap of de intoxicatie gelijktijdig zou vervolgd worden met slagen en verwondingen dan wel met eenvoudige verkeersovertredingen. Het principe van art. 65 van het strafwetboek is inderdaad integraal geldend of het is helemaal niet geldend wat betreft het oorzakelijk verband.

En ten slotte nog een enkele kritische vraag: Het Hof van Cassatie stelt de zaak, bij toepassing van art. 65 van het strafwetboek, zo dat de diverse misdrijven ten overstaan van elkaar worden gesteld in een verhouding waar de dronkenschap of de intoxicatie als de oorzaak (eventueel als afwezigheid van oorzaak) worden gezien en de lichamelijke verwondingen als de gevolgen worden gekenmerkt. Wij vragen ons nog steeds vruchteloos af hoe het Hof van Cassatie er toe komt om zonder meer in de rij van de diverse betichtingen er ene uit te nemen — de dronkenschap of de intoxicatie — en deze a priori als oorzaak te gaan kwalificeren zodat de andere betichtingen dan uiteraard het predikaat gevolg krijgen, of wellicht helemaal niet in de oorzakelijke relatie binnendringen.

Het is duidelijk dat al de ten laste gelegde betichtingen op gelijke voet staan in de logische orde zodat, door middel van een a priori redenering, niet mag gezegd worden dat de ene betichting méér oorzaak of méér gevolg zou zijn dan de andere.

Overigens in de rechtsorde staan al de weerhouden betichtingen eveneens op gelijke voet in die zin dat zij allen inbreuken uitmaken op de strafwetten desbetreffend het bij toepassing van art. 65 van het strafwetboek, de taak van de rechter is, niet van uit te maken of de ene betichting de oorzaak is van de andere, maar wel om te appreciëren of sommige van die betichtingen één zelfde feit uitmaken, zonder dat hij bij deze appreciatie, bij ontstentenis van wettelijke voorschriften, noodzakelijkerwijze en steeds beroep zou moeten doen op beschouwingen betreffende het oorzakelijk verband.

In het licht van al hetgeen hierboven werd vermeld menen wij dan ook dat het niet tot de specifieke taak van de strafrechter behoort zich bij toepassing van art. 65 van het strafwetboek uit te spreken betreffende het oorzakelijk verband tussen sommige misdrijven, en dat het arrest van 19/9/1968 van het Hof van Cassatie derhalve een « Hineininterpretierung » is van de beslissing der lagere rechtbanken, en dit op een manier die o.i. strijdig is met de soevereine beoordelings- en bestraffingsmacht van hun rechters.

Dr. jur. W. MERCELIS

Overzicht van de werkzaamheden van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in het jaar 1968.

Het jaar 1968 werd zowel gekenmerkt door een gelijkblijvend aantal communautaire rechtsgedingen als door de opmerkelijke verscheidenheid der behandelde zaken en de klaarblijkelijk groeiende belangstelling voor 's Hofs werkzaamheden in de Lid-Staten.

I. Het communautaire rechtsgeding in 1968

Vergeleken met de voorafgaande jaren bleef het aantal in 1968 ingediende zaken alsook dat van de in de loop

van dit jaar gewezen arresten ten naaste bij gelijk. Hieruit blijkt dat het gemeenschapsrecht steeds meer deel van het economisch en sociale leven der Lid-Staten gaat uitmaken, zonder dat evenwel een overdreven neiging tot procederen aan de dag treedt.

Aan de in 1968 gewezen arresten gingen 43 zittingen vooraf; de te bestuderen processtukken besloegen ongeveer 8.000 bladzijden, waarvan er 6.500 door de taalkundige dienst zijn vertaald. In 12 zaken werd rechtstreeks door de Commissie, de Lid-Staten, de ondernemingen of de

ambtenaren beroep ingesteld, terwijl in 15 gevallen sprake was van door nationale rechterlijke instanties gestelde prejudiciële vragen.

Evenals in het vorig jaar werden de bij beroep ahangig gemaakte zaken gemiddeld in acht à negen maanden behandeld; met de beantwoording van de door de nationale rechter gestelde prejudiciële vragen gingen in 1968 ten minste vier en ten hoogste dertien maanden heen (welke laatste uitzonderlijk lange termijn verband hield met het feit dat het Hof een reeks Duitse prejudiciële zaken, welke alle betrekking hadden op belastinggeschillen, gevoegd heeft behandeld), terwijl de overige zaken in ongeveer vijf maanden (de rechterlijke vakantie daarin begrepen) werden afgedaan.

De op beroep der Commissie gewezen arresten. Het Hof moest in één geval constateren, dat een Lid-Staat in strijd had gehandeld met het Verdrag door op uitgevoerde voorwerpen van artistieke of historische waarde naar andere Lid-Staten belasting te heffen (arrest 7/68 van 10 december 1968).

Op door een Lid-Staat ingesteld beroep heeft het Hof de beschikking van de Hoge Autoriteit, waarin een andere Lid-Staat gemachtigd werd tot toepassing van speciale spoorwegtarieven voor bepaalde transporten van kolen en staal afkomstig uit of bestemd voor een bepaalde streek, vernietigd en de zaak voor nader onderzoek naar de Commissie terugverwezen (arrest 28/66 van 8 februari 1968).

Naar aanleiding van door ondernemingen ingestelde beroepen heeft het Hof verschillende arresten gewezen in zaken behorende tot het domein van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal enerzijds en tot dat van de Economische Gemeenschap anderzijds. In het eerste geval verwierp het Hof het beroep tegen een besluit van de Hoge Autoriteit, welke een onderneming verschillende inbreuken op de regels van het gemeenschapsrecht nopens de openbaarmaking van prijzen en tarieven voor ijzerwaren en op de in het gemeenschapsrecht geldende non-discriminatie-regel verweet (arrest 29/67 van 11 juni 1968); in het tweede geval stelde het Hof vast, dat op grond van artikel 173 van het E.E.G.-Verdrag particulieren slechts om nietigverklaring van handelingen der Commissie mogen vragen voor zoveel sprake is van tot hen gerichte beschikkingen of van handelingen, welke hen op soortgelijke wijze treffen (arrest 6/68 van 11 juli 1968).

De arresten welke het Hof wees naar aanleiding van door de nationale rechter gestelde *prejudiciële vragen*, de uitlegging van bepalingen van het gemeenschapsrecht betreffende, hadden op onderwerpen van zeer onderscheiden aard betrekking.

Belastingrecht - er is uitspraak gedaan inzake een belangrijk aantal zaken nopens de belastingvoorschriften van het E.E.G.-Verdrag, artikelen 95 en 97. Artikel 95, waarin aan de Lid-Staten wordt verboden op produkten van de overige Lid-Staten hogere binnenlandse belastingen te heffen dan die welke op gelijksoortige nationale produkten wordt geheven, is rechtstreeks bindend verklaard; het doet voor de justitiabelen rechten ontstaan welke door de nationale rechter moeten worden gewaarborgd (arrest 28/67 van 3 april 1968, gewezen op verzoek van het Bundesfinanzhof München). Zodanig onmiddellijk rechtsgevolg komt evenwel niet toe aan artikel 97, alinea 1, betreffende Lid-Staten welke omzetbelasting heffen volgens het cumulatieve cascadesysteem en tot vaststelling van gemiddelde percentages per produkt of groep van produkten zijn overgegaan (arrest 34u67 van 4 april 1968, gewezen op verzoek van het Finanzgericht Düsseldorf).

In een kwestie verband houdende met het protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Gemeenschap heeft het Hof beslist dat een bijdrage of retri-

butie, welke de vergoeding vormt voor een bepaalde door de overheid verleende dienst, geen belasting vormt in de zin van artikel 12, alinea 2, van genoemd Protocol, ook niet wanneer bij de berekening van zodanige bijdrage of retributie het door de Gemeenschap aan de heffingsplichtige betaalde salaris in aanmerking wordt genomen (arrest 32/67 van 8 februari 1967, gewezen op verzoek van het Gerechtshof te 's-Gravenhage).

Kwantitatieve beperkingen. Het Hof heeft zich uitgesproken over de gevolgen van de artikelen 31 en 32 van het E.E.G.-Verdrag. Ingevolge eerstgenoemd artikel mogen de Lid-Staten in hun onderling verkeer geen nieuwe kwantitatieve beperkingen of maatregelen van gelijke werking invoeren. Ingevolge artikel 32 is het de Lid-Staten in hun onderling handelsverkeer verboden de op het tijdstip van de inwerkingtreding van het Verdrag bestaande contingenten beperkender te maken. Het Hof heeft, voor zoveel de betrekkingen tussen iedere Lid-Staat en zijn justitiabelen betreft, aan deze bepalingen rechtstreeks rechtsgevolg toegekend en verstaan, dat zij ten behoeve van laatstgenoemde door de nationale rechter te handhaven rechten doen ontstaan (arrest 13/68 van 19 december 1968, gewezen op verzoek van het Hof van Beroep te Rome).

Mededinging en octrooen. Het Hof heeft geoordeeld, dat de door een Lid-Staat aan de octrooihouder verleende rechten niet door de verboden van de artikelen 85 en 86 van het E.E.G.-Verdrag nopens afspraken en overheersende marktposities in hun bestaan worden geraakt (arrest 24/67 van 29 februari 1968, gewezen op verzoek van het Gerechtshof te 's-Gravenhage).

Sociale zekerheid. Verordening no. 3 van de Raad inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers is op ambachtslieden toepasselijk verklaard, voor zoveel betreft betalingstijdvakken die vervuld zijn ingevolge een nationale wetgeving welke de handwerkslieden tegen één of meer risico's beschermt door uitbreiding der voor werknemers is het algemeen geldende stelsels (arrest 19/68 van 19 december 1968, gewezen op verzoek van het Sozialgericht Augsburg).

Motivering van verordeningen. Het Hof oordeelde, dat verordeningen voldoende zijn gemotiveerd, wanneer in dezelve het geheel der omstandigheden, welke tot haar uitvaardiging hebben geleid en haar algemene doelstellingen zijn vermeld. Men mag geen opsomming verlangen van de verschillende, veelal zeer talrijke en ingewikkelde, feiten met het oog op welke de verordening werd uitgevaardigd, en zeker niet een min of meer volledige beoordeling dier feiten (arrest 5/67 van 13 maart 1968, gewezen op verzoek van het Finanzgericht München).

De ambtenarenzaken gaven in het afgelopen jaar aanleiding tot het wijzen van vijf arresten.

Dit waren de belangrijkste gegevens betreffende de communautaire rechtspraak in de loop van het jaar 1968, doch ook het onderwerp de verschillende in dat jaar ingediende beroepen is bestudering waard.

II. De ontwikkeling van de communautaire rechtsgedingen

Achter de schijnbare kwantitatieve stabiliteit der communautaire gedingen gaat een opmerkelijke verschuiving schuil. Het aantal rechtstreeks ingestelde beroepen (van instellingen, Lid-Staten of particulieren) dat in 1967 aanmerkelijk was gedaald, nam in 1968 wederom belangrijk toe. Daarentegen liepen — na de plotselinge stijging van het aantal prejudiciële gedingen in 1967 — de uitleggingsvragen numeriek terug; toch bleef hun aantal hoger dan vóór 1967.

Men kan vragen naar de oorzaken dezer tweeledige ontwikkeling.

Dat het aantal rechtstreeks aanhangig gemaakte beroepen wederom toenam, kan stellig gedeeltelijk worden verklaard door het grotere aantal personeelszaken. Ook zij er op gewezen, dat de Commissie vaker dan voorheen stappen ondernam om door Lid-Staten begane inbreuken op de Verdragsverplichtingen te doen vaststellen. Deze in de loop van de beide voorafgegane jaren nimmer toegepaste procedure gaf in 1968 aanleiding tot drie tegen Lid-Staten gericht beroepen. Daarentegen dienden er evenmin als in 1967 zaken betreffende derogatoire of vrijwaringsmaatregelen, terwijl zich ook een verdere teruggang van het aantal zaken betreffende de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal manifesteerde: er werd geen enkele nieuwe E.G.K.S.-zaak ingeschreven.

Met betrekking tot de prejudiciële zaken lijkt van een constante ontwikkeling sprake te zijn; wanneer men afziet van de sterke toename in 1967 — welke te verklaren was door enige reeksen uitspraken van nationale rechters, met name betreffende het belastingrecht — dan kan men een bescheiden, doch regelmatige toeneming vaststellen. Men zie de volgende tabel:

- 1 prejudiciële zaak in 1961
- 5 prejudiciële zaken in 1962
- 6 prejudiciële zaken in 1963
- 6 prejudiciële zaken in 1964
- 7 prejudiciële zaken in 1965
- 1 prejudiciële zaak in 1966
- 23 prejudiciële zaken in 1967
- 9 prejudiciële zaken in 1968

Evenwel blijkt zich binnen deze cijfers toch een bepaald ontwikkelingsaf te tekenen. De negen in 1968 aanhangig gemaakte prejudiciële zaken betroffen meer uiteenlopende onderwerpen dan voorheen. Terwijl het in 1967 meestal ging om de sociale zekerheid en om het belastingrecht, betroffen de in 1968 behandelde prejudiciële zaken:

- landbouwverordeningen 2
- immuniteiten 2
- sociale zekerheid 2
- ondernemersafspraken 2
- kwantitatieve beperkingen 1

Het aantal zaken betreffende sociale zekerheid en belastingrecht was dus geringer. Dat is niet meer dan natuurlijk: zodra op het eerste daartoe strekkende verzoek van een rechterlijke instantie — eventueel van een rechter in eerste aanleg — omtrent een bepaalde rechtsvraag uitspraak is gedaan, wordt het gewezen arrest door de nationale rechterlijke instanties terstond toegepast zonder dat het nodig voorkomt het Hof opnieuw te adieren.

Niet slechts naar hun aard, ook naar geografische herkomst is hier sprake van verscheidenheid. Bedoelde zaken waren afkomstig uit het merendeel der Lid-Staten in de navolgende verhouding:

Duitsland (B.R.):

- 4 (Verwaltungsgericht Frankfurt am Main, Oberlandesgericht Berlin, Sozialversicherungsgericht Augsburg, Finanzgericht des Saarlandes)

België:

- 1 (Hof van Cassatie)

Frankrijk:

- 1 (Hof van Cassatie)

Italië:

- 1 (Hof van Beroep te Rome)

Nederland:

- 2 (Gerechtshof te 's-Gravenhage, Arrondissementsrechtbank te Rotterdam)

Zo weet de prejudiciële procedure zich gaandeweg een plaats te veroveren. Er wordt een bescheiden, geenszins overdreven, gebruik van gemaakt: van de negen in 1968 ingeschreven zaken waren er twee van de hoogste Gerechtshoven (de Hoven van Cassatie van België en Frankrijk) afkomstig en zeven van rechterlijke instanties voor welke verwijzing naar de gemeenschapsrechter niet een verplichting, doch een bevoegdheid inhield.

III. Ontwikkeling van de informatie betreffende het gemeenschapsrecht

Zouden wij ons verslag van 's Hofs werkzaamheden hier afsluiten, dan zou geheel worden voorbijgegaan aan een bepaald aspect van de taak, welke in de Verdragen aan het Hof is toegedacht en die niet alleen de ontwikkeling van 's Hofs jurisprudentie omvat, doch ook bemoeienis met de consequenties welke door de instellingen van de Gemeenschap, door de Lid-Staten en met name door de nationale rechter en door de universiteiten aan 's Hofs rechtspraak kunnen worden verbonden. Immers dan kan blijken, dat wetgeving en rechtspraak in de landen gaandeweg worden doortrokken van het gemeenschapsrecht, waaraan een beslissende betekenis kan blijken toe te komen voor de geleidelijke harmonisatie van het recht der Lid-Staten. Zulks verklaart het belang, dat de Lid-Staten en hun rechtscollages hechten aan de verschillende in 1968 gehouden werkbijeenkomsten, welke 111 magistraten uit de zes landen — waarvan er 35 tot de hoogste rechtscollages behoorden — naar Luxemburg brachten. In dit verband zij voorts gewezen op het feit, dat 19 magistraten uit de zes Lid-Staten hier een stage van één week hebben doorlopen, terwijl nog 36 magistraten het Hof bezochten.

Het Hof ontving voorts de heer Fischer, president van het Bundesgerichtshof, die het na zijn benoeming op prijs gesteld heeft het Hof te bezoeken.

Het Hof zelf was de gast van de Minister van Justitie van de Italiaanse Republiek en van het Hof van Cassatie te Rome, zulks ter gelegenheid van een onlangs gehouden congres van Europese juristen.

De diensten van het Hof hebben ook talrijke personen, die hier een studieopdracht wensten te vervullen en individuele stagiaires van velerlei herkomst, welkom geheten en in hun werkzaamheden ingewijd; men zie de navolgende tabel:

356 hoogleraren, studenten en onderzoekers (waarvan 47 Duitsers, 11 Belgen, 65 Fransen, 10 Italianen, 7 Luxemburgers, 57 Nederlanders, 62 Amerikanen, 39 Engelsen en 57 personen van andere nationaliteit) zijn dus in de loop van dit jaar naar hier gekomen om de werking van de communautaire rechtspraak ter plaatse te bestuderen. In deze cijfers is nog niet eens rekening gehouden met de bezoeken, welke in het eerste trimester van 1968 — dat wil zeggen voordat daartoe een speciale dienst was opgericht — aan het Hof zijn gebracht.

Ook zij gewezen op de plaats, welke in de juridische weekbladen en in de nationale rechtspraak aan de jurisprudentie van het Hof werd ingeruimd. Arresten van het Hof werden gepubliceerd in de navolgende organen:

— Duitsland (B.R.): Europarecht; Neue Juristische Wochenschrift; Wirtschaft und Wettbewerb; Aussenwirt-

	Duits- land	België	Frank- rijk	Italië	Luxem- burg	Neder- land	U.S.A.	Groot- Brit- tannië	Anderen	Totaal
Hoogleraren	—	3	3	—	—	3	4	3	3	19
Studenten	—	—	50	1	—	43	50	16	3	163
Magistraten	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Advocaten	35	—	1	—	—	—	—	1	—	37
Economen	3	—	—	—	—	—	—	12	50	65
Journalisten	—	—	—	—	—	—	8	7	—	15
Stagiaires (studenten)	9	9	11	9	7	11	—	—	—	56
Totalen	47	12	65	10	7	57	62	39	57	356

schaftsdienst des Betriebsberaters; Vereinigte Wirtschafts-
dienste (VWD) Europa

— België: La Vie judiciaire; Cahiers de droit européen;
Rechtskundig Weekblad

— Frankrijk: Gazette du Palais (deux numéros spé-
ciaux); La Semaine juridique; Droit social; Revue cri-
tique de droit international privé; Revue internationale de
la concurrence

— Italië: Giurisprudenza italiana; Foro Italiano; Foro
Padano; Rivista di diritto europeo

— Luxemburg: Bulletin du Cercle François Laurent

— Nederland: Sociaal-economische Wetgeving; «Ars
aequi»

Van de publikaties van derde staten mogen niet onver-
meld blijven de «Common Market Law Reports», waarin
alle arresten van het Hof worden gepubliceerd, de «Com-
mon Market Reporter» (Verenigde Staten) en de
«Schweizer Juristenzeitung».

Ten slotte kwam een nieuwe uitgave van de «Tekstuit-
gave» — betreffende organisatie, bevoegdheden en proces-
regels van het Hof — tot stand en verscheen deel 1967 van
het Overzicht van de Jurisprudentie betreffende de Ver-
dragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen.

Uit een en ander blijkt, dat het gemeenschapsrecht in de
dagelijkse werkzaamheden binnen de zes Lid-Statens een
steeds grotere plaats inneemt. De in al hun onderdelen
bindende en in de Lid-Statens rechtstreeks toepasselijke

voorschriften nemen gedurig in aantal toe. Er kwamen 310
Raadsverordeningen en 1868 Commissie-Verordeningen
bij (1). Bovendien werden er door de Lid-Statens twee
nieuwe Verdragen gesloten, onderscheidenlijk betreffende
de onderlinge erkenning van vennootschappen en rechts-
personen (29 februari 1968) en betreffende de rechterlijke
bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in
burgerlijke en handelszaken (27 september 1968).

Te midden van al deze juridische inspanningen is het
's Hof's jurisprudentie welke voor het gehele gebied der
Gemeenschap de voorschriften, omtrent welke interpretatie
verschil van mening bestaat, uitlegt. Ten slotte nemen
ook de rechterlijke instanties der Lid-Statens aan deze
harmonisatie deel door toepassing te geven aan het ge-
meenschapsrecht; men zie de 79 vonnissen of arresten (43
Duitse, 12 Belgische, 12 Franse, 1 Luxemburgse en 11
Nederlandse), welke door de nationale rechters in de ver-
schillende Lid-Statens spontaan — ter fine van documen-
tatie en informatie — ter kennis van het Hof werden ge-
bracht.

Via de Verdragen en langs de weg van een op gang ko-
mende nuttige samenwerking tussen het Hof van Justitie
van de Europese Gemeenschappen en de nationale rechter-
lijke instanties blijkt het gemeenschapsrecht zich in het
jaar 1968 gestadig verder te hebben ontwikkeld.

(1) De beschikkingen der Commissie in E.G.K.S.-zaken
daaronder begrepen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 23 september 1968.

Voorzitter-verslaggever: M. Louveaux.
Advocaat-generaal: M. Delange.

**Architect. — Plichtenleer. — Niet beperkt tot de in een
tekst opgenomen voorschriften.**

*De voorschriften van de plichtenleer van een vrij beroep
bestaan ook wanneer zij niet in een tekst uitdrukkelijk
zijn opgenomen.*

*Hieruit volgt dat, als de wetgever aan de Nationale
Raad van de Orde van architecten opdracht geeft om die
voorschriften vast te stellen en te vragen dat zij daarna
bij een koninklijk besluit bindend worden verklaard, hij
de beoordelingsbevoegdheid van de tuchtoverheid van de
Orde niet beperkt heeft tot de overtreding alleen van de
aldus gestelde voorschriften.*

Grahay t. / Orde der Architecten.

Gelet op de bestreden beslissing, op 1 december 1967
door de franstalige raad van beroep van de Orde van
Architecten gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 2, 6, 19, 20, 21, 31 en 38 van de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een orde van architecten, en van de artikelen 9 en 97 van de Grondwet, doordat de bestreden beslissing aan eiser een tuchtstraf van twee jaar schorsing oplegt om, in 17 storting en gespreid van 2 december 1962 tot 18 augustus 1964, van de aannemer van een flatgebouw opgericht voor rekening van een cliënt en ter gelegenheid van die aanbouw een geldsom als commissie te hebben ontvangen, en daarbij verklaart dat die feiten een zware fout uitmaken en dat zij « in deontologisch opzicht » beteugeld moeten worden, zonder vast te stellen dat die feiten een overtreding opleveren van een voorschrift van de beroepsplichtenleer vastgesteld door de Nationale Raad van de Orde van Architecten, terwijl de raad van de Orde van Architecten en de raad van beroep niet bevoegd zijn om de voorschriften van de plichtenleer van het architectenberoep te vestigen; deze opdracht uitsluitend behoort tot de bevoegdheden van de nationale raad van de Orde van Architecten en derhalve de genoemde tuchtorganen wegens een overtreding van de voorschriften der plichtenleer waarvan zij de nakoming moeten verzekeren, slechts dan een tuchtstraf wettelijk kunnen opleggen wanneer in de beslissing vastgesteld wordt dat de beteugelde feiten een overtreding opleveren van een voorschrift der plichtenleer van het beroep, zoals zij vastgesteld is door de nationale raad van de Orde van Architecten, het enige orgaan dat wettelijk opdracht heeft om die voorschriften vast te stellen:

Overwegende dat volgens het middel de raden van de Orde een tuchtstraf slechts kunnen opleggen wegens een overtreding van de voorschriften der plichtenleer, zoals deze vooraf door de nationale raad van de Orde zijn gevergd;

Overwegende dat die beperking van de bevoegdheden die de wet aan de genoemde organen verleent, geen steun vindt in de tekst van de wet;

Dat integendeel blijkens de artikelen 19 en 20 van de wet van 26 juni 1963 de macht van de raden der Orde om de voor hen gebrachte feiten aan te merken als overtreding van de voorschriften van de plichtenleer of als een tekortkoming in de eer, de discretie en de waardigheid van de leden der Orde in de uitoefening of naar aanleiding van de uitoefening van het beroep slechts afhankelijk is van de voorwaarde dat hun beslissing niet rust op redenen die verband houden met het ras of die van godsdienstige, wijsgerige, politieke, taalkundige of syndicale aard zijn;

Overwegende dat de voorschriften van de plichtenleer van een vrij beroep ook bestaan wanneer zij niet in een tekst uitdrukkelijk zijn opgenomen;

Dat hieruit volgt, dat, als de wetgever aan de nationale raad opdracht geeft om die voorschriften vast te stellen en te vragen dat zij daarna bij een koninklijk besluit bindend worden verklaard, hij de beoordelingsbevoegdheid van de tuchtverheid van de Orde niet beperkt heeft tot de overtreding alleen van de aldus gestelde voorschriften;

Dat het middel wettelijke grondslag mist;

En overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen in acht genomen zijn en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiser in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 14 oktober 1968.

Voorzitter-verslaggever: M. Rutsaert.

Advocaat-generaal: M. Charles.

Zeevaart. — De kapitein van een Belgisch zeeschip moet van Belgische nationaliteit zijn. — Geen strafsancie.

Het stelsel van het K.B. van 17 maart 1958, uitgevaardigd op grond van de wet van 25 augustus 1920 en onder de strafsancies van die wet, werd vervangen en derhalve impliciet opgeheven door het stelsel van art. 2 van de wet van 2 april 1965.

Deze laatste wet behoudt de regel dat het bevel over een Belgisch zeeschip alleen mag opgedragen worden aan een persoon van Belgische nationaliteit, maar zij maakt afwijkingen daarvan mogelijk in bijzondere gevallen en bevat desbetreffend geen sancties meer van strafrechtelijke aard.

Procureur-generaal bij het Hof van beroep te Gent
t. / Verstichele en de Kunder.

Gelet op het bestreden arrest op 30 maart 1968 gewezen door het Hof van beroep te Gent;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 67, 97, 107 van de Grondwet, 1 van het koninklijk besluit van 17 maart 1958, 3, 6°, en 27 van de wet van 25 augustus 1920,

doordat het bestreden arrest verweerder Verstichel vrijspreekt van de betichting « het Belgisch M.S. « Mercator » zeereizen te hebben laten uitvoeren onder het bevel van een kapitein die niet van Belgische nationaliteit was », en eveneens verweerder de Kunder van de betichting « als kapitein en niet van Belgische nationaliteit zijnde met het Belgische M.S. « Mercator » zeereizen te hebben uitgevoerd » op grond van de overweging dat het koninklijk besluit van 17 maart 1958, waarbij voorgeschreven wordt dat de kapitein, aan boord van de door dit besluit bedoelde schepen, van Belgische nationaliteit moet zijn, buiten het kader valt van de wet van 25 augustus 1920 op de veiligheid der schepen en derhalve onwettelijk is, terwijl gezegd besluit uit de algemene economie van laatsvermelde wet de gevolgtrekkingen maakt die overeenstemmen met de geest en de doeleinden van de wet welke de veiligheid van de scheepvaart heeft willen verzekeren niet alleen door de zeevaardigheid van het schip maar tevens door de bekwaamheid van kapitein en bemanning en dienvolgens aan de Koning de macht heeft gegeven om te bepalen welke brevetten en licenties deze laatsten moeten bezitten, en welke bovendien de nationale belangen inzake scheepvaart heeft willen beschermen en terwijl dezelfde bepaling nopens de vereiste nationaliteit van de zee kapitein in artikel 2 van de wet van 2 april 1965 voorkomt;

Overwegende dat het arrest niet enkel op de reden steunt die door het middel becritiseerd wordt, doch tevens gemotiveerd is door de beschouwing dat de wet van 2 april 1965, waarvan het artikel 2 beschikt dat de kapitein van Belgische nationaliteit moet zijn, geen strafbepaling bevat en artikel 5, 2°, van de wet van 13 april 1965 de ontstentenis van Belgische nationaliteit van de kapitein enkel sanctioneert door de weigering of de intrekking van de zeebrief;

Overwegende dat het arrest niet enkel op de reden beslissing verantwoordt; dat het stelsel van het koninklijk besluit van 17 maart 1958, getroffen op grond van de wet van 25 augustus 1920 en onder de strafsancies van artikel 27 van die wet, vervangen werd en dienvolgens impliciet opgeheven, door het stelsel van artikel 2 van de wet

van 2 april 1965; dat, zo deze laatste wet de regel behoudt dat het bevel over een Belgisch zeeschip alleen mag worden opgedragen aan een persoon van Belgische nationaliteit, zij nochtans afwijkingen daarvan mogelijk maakt in bijzondere gevallen en desbetreffend geen sancties meer bevat van strafrechtelijke aard;

Dat het middel dienvolgens, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk is;

Overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Legt de kosten ten laste van de Staat.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 31 oktober 1968.

Voorzitter: M. de Bersaques.

Raadsheer-verslaggever: M. Polet.

Advocaat-generaal: M. Delange.

Advocaten: Mrs. Dasse en Simont.

1. **Bewijs. — In burgerlijke zaken. — Authentieke akte. — Bewijs van valsheid.**

2. **Scheiding en deling. — a) Vordering tot verdeling. — Onsplitsbaar. — Uitzondering. — Onroerende goederen in België en in het buitenland. — b) Gedeeltelijke verdeling. — Gerechtig. — Toegestaan geval. — Niet afhankelijk van algemene vereffening. — c) Vereffening van nalatenschap volgt die van gemeenschap. — Uitzondering.**

1. *Het bewijs van de valsheid van een door de authenticiteit gedekte vaststelling van een authentieke akte kan slechts door een vordering wegens valsheid bij wijze van hoofdeis voor de strafrechter of door een inschrijving van valsheid voor het burgerlijk gerecht worden geleverd.*

Die regel lijdt slechts uitzondering wanneer de vaststelling, hetzij door een andere vaststelling van dezelfde akte tegengesproken wordt, of wanneer de valsheid van bedoelde vaststelling uit het onderzoek van de akte zelf blijkt zonder dat een onderzoeksmaatregel behoeft te worden getroffen.

2. — a) *In beginsel is de rechtsvordering tot verdeling onsplitsbaar en moet zij op de gezamenlijke onverdeelde goederen slaan. Op die regel bestaan er evenwel uitzonderingen. Wanneer namelijk een onverdeelde onroerende goederen in België en in het buitenland omvat, en de goederen in België en die in het buitenland afzonderlijke entiteiten vormen, kan de rechter in dat geval een gedeeltelijke verdeling bevelen. Deze afwijking berust op de regel vastgesteld in het 2e lid van art. 3 B.W., volgens hetwelk onroerende goederen beheerst worden door de Belgische wet, en vloeit voort uit het beginsel dat overdrachten van onroerende goederen door successie of bij testament tot het zakelijk statuut behoren.*

b) *In de gevallen waarin de wet aan de rechter toestaat een gedeeltelijke verdeling van de goederen van een nalatenschap te bevelen, is de verdeling van die goederen niet afhankelijk van een algemene vereffening van deze nalatenschap.*

c) *Ingeval ten gevolge van overlijden een gemeenschap en een of meer nalatenschappen vereffend worden, gaat de vereffening van de gemeenschap juridisch vooraf*

aan de vereffening van de nalatenschappen. Die regel vindt echter geen toepassing wanneer een gedeeltelijke verdeling kan worden bevelen.

Dupuis t./ Hoyois e.a.

Gelet op het bestreden arrest, op 26 februari 1964 door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Op de exceptie van niet-ontvankelijkheid, opgeworpen door de verweerders onder de nummers 1 tot en met 6 en hieruit afgeleid dat uit geen enkel van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de voorziening betekend werd aan de verweerders onder nummers 7 tot 21; dat immers de enige originelen van de exploten van betekening van de voorziening, die aan het verzoekschrift zijn toegevoegd en ter griffie op 8 juni 1965 neergelegd, die zijn van de deurwaarder Deroubaix met standplaats te La Louvière en van de deurwaarder De Valck met standplaats te Elsene; dat het eerste de kennisgeving aan de verweerders onder de nummers 1 tot en met 5 vaststelt, het tweede die van de verweerder onder nummer 6; dat daarentegen geen enkel exploit is neergelegd blijkens hetwelk de voorziening regelmatig aan de andere verweerders betekend werd; dat, aangezien laatstgenoemden geen woon- of verblijfplaats hadden in België de kennisgeving van de voorziening moest geschieden door het toezenden bij een ter post aangetekend schrijven aan hun woon- of verblijfplaats in den vreemde van een afschrift van het exploit, overeenkomstig artikel 69 bis, paragraaf 1, 2°, van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, zoals dit artikel is gewijzigd bij artikel 4 van het koninklijk besluit nummer 300 van 30 maart 1936; dat aan het stuk 9b weliswaar is toegevoegd een lijst van aangetekende stukken die de gerechtsdeurwaarder Jacques Dansard, Dautzenbergstraat 21, Brussel-5, op 2 juni 1965 heeft neergelegd, op welke lijst de namen van de verweerders onder de nummers 7 tot 21 zijn overgeschreven en de poststempel is aangebracht, maar dat aan het verzoekschrift niet is toegevoegd en ter griffie van het Hof is neergelegd het origineel van het exploit van de deurwaarder Dansard waarin wordt vastgesteld dat hij die betekening heeft gedaan en dat hij de aangetekende brieven bestemd voor de verweerders onder de nummers 7 tot 21 ter post heeft afgegeven, zodat het Hof niet kan nagaan of de voorziening aan de voornoemde verweerders is betekend en derhalve niet kan oordelen of zulks op regelmatige wijze is geschied en of de vormen, vermeld in artikel 8 van de wet van 25 februari 1925, in acht genomen werden; dat de voorziening dus niet ontvankelijk is ten opzichte van de verweerders onder de nummers 7 tot 21; dat wegens de onsplitsbaarheid van de zaak de niet-ontvankelijkheid van de voorziening ten opzichte van laatstgenoemden de niet-ontvankelijkheid ervan ten opzichte van de verweerders onder 1 tot en met 6 tot gevolg heeft;

Overwegende dat het bewijs van de valsheid van een door de authenticiteit gedekte vaststelling van een authentieke akte slechts door een vordering wegens valsheid bij wijze van hoofdeis, voor de strafrechter of door een inschrijving van valsheid vóór het burgerlijk gerecht, kan worden geleverd;

Overwegende dat die regel slechts uitzondering lijdt wanneer de vaststelling, hetzij door een andere vaststelling van dezelfde akte tegengesproken wordt, of wanneer de valsheid van bedoelde vaststelling uit het onderzoek van de akte zelf blijkt zonder dat een onderzoeksmaatregel behoeft te worden getroffen;

Overwegende dat eiseres ter griffie van het Hof, samen met het verzoek tot cassatie, het origineel heeft neergelegd van twee exploten waarin de betekening van de voorziening wordt vastgesteld: 1°) het origineel van het

exploot van 2 juni 1965 van de gerechtsdeurwaarder De Valck, waaraan een niet ondertekende, maar van de stempel van een Brussels postkantoor voorziene lijst van aangetekende voorwerpen was toegevoegd; 2°) het origineel van een exploot van dezelfde datum van de gerechtsdeurwaarder Deroubaix dat, behoudens de met de hand geschreven of met een stempel aangebrachte vermeldingen, gelijk is aan het eerste;

Overwegende dat het door De Valck ondertekende exploot onder meer de volgende vermelding bevat: «Opdat zulks aan de betekenden nummers 7 tot 21 niet onbekend zou zijn..., heb ik, overeenkomstig artikel 69 bis van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, voor elk van hen afzonderlijk, aan de bediende der aangetekende stukken in het Brusselse postkantoor, Paleis van Justitie, Poelaertplein, een op elk blad door de advocaat van mijn verzoekster getekend en geparafeerd afschrift van het cassatieverzoekschrift afgegeven, samen met de eraan toegevoegde stukken,... en een afschrift van onderhavig exploot per aangetekende brief met het volgend adres»; waaraan, na vermelding van de adressen van de verweerders 7 tot 21, het exploot toevoegt: «welke brieven ik aan de zorg van genoemde postbediende heb toevertrouwd, zoals blijkt uit het ontvangstbewijs dat mij is gegeven en dat ik aan mijn orgineel heb gehecht»;

Overwegende dat de verweerders niet beweren dat deze, door de authenticiteit beschermde vermeldingen van het exploot, tegengesproken worden door een andere vaststelling van hetzelfde exploot of door een andere authenticiteitsakte; dat zij er zich toe beperken te stellen dat de aan het exploot van deurwaarder De Valck toegevoegde lijst van aangetekende voorwerpen vermeldt dat de brieven aan de verweerders onder de nummers 7 tot 21 op 2 juni 1965 «neergelegd zijn door de heer Jacques Damsard, gerechtsdeurwaarder, Dautzenbergstraat 21, Brussel»;

Overwegende dat de inhoud van het exploot van de gerechtsdeurwaarder De Valck bewijskracht heeft tot dit van valsheid wordt beticht;

Dat het aan het exploot toegevoegde stuk geen authenticiteitsakte is en dus de bewijskracht van het exploot niet kan vernietigen of zelfs ontzenuwen;

Overwegende dat hieruit volgt dat, in strijd met wat de verweerders, vermeld onder de nummers 1 tot en met 6, beweren, de voorziening regelmatig aan de andere verweerders bekend is;

Dat de exceptie van niet-ontvankelijkheid niet kan worden aangenomen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1134, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet (...);

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1319, 1320, 1351 van het Burgerlijk Wetboek, 61, 443, 456, 470 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering en 97 van de Grondwet (...);

Over het vijfde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 815, 823, 826, 883, 887 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden arrest, dat als vaststaand aanneemt «dat alleen de in België gelegen onverdeelde goederen van de nalatenschap van Mary Durham in geschil zijn», zijn beschikkend gedeelte waarbij de verdeling van de genoemde onroerende goederen door veiling wordt bevolen, verantwoordt op grond «dat, niettegenstaande het verzet van een of meer onverdeelde eigenaars, een verdeling gesplitst kan worden en slechts op enkele bepaalde goederen van de onverdeeldeheid kan slaan; dat opdat een rechtsvordering tot gedeeltelijke verdeling kan worden ingewilligd, moeten de rechten van partijen op de te verdelen goederen gemakkelijk bepaald kunnen worden, de eisers er belang bij hebben en de andere

onverdeelde eigenaars geen ernstige redenen hebben om er zich tegen te verzetten»; terwijl in zijn eerste onderdeel, die grond in strijd is met de regel van de onsplitsbaarheid van de verdeling ten aanzien van de goederen en een miskenning inhoudt voor de daaruit voortvloeiende noodzaak van een eenparige instemming met de gedeeltelijke verdeling (schending van de artikelen 815, 823, 826, 883 en 887 van het Burgerlijk Wetboek) en, in zijn tweede onderdeel, dit motief de feitenrechter verzocht de redenen van verzet die door eiseres bij conclusie regelmatig waren voorgedragen, te onderzoeken, wat het arrest nalaat te doen daar het zich ertoe beperkt ze als «overwegingen die niet terzake dienende zijn» te beschouwen, wat in tegenspraak is met het in het arrest gestelde beginsel (schending van artikel 97 van de Grondwet);

Overwegende dat het arrest heeft beslist dat in het onderhavige geval de rechtsvordering tot gedeeltelijke verdeling kon worden ingewilligd op grond «dat niettegenstaande het verzet van één of meer onverdeelde eigenaars een verdeling gesplitst kan worden en slechts op enkele bepaalde goederen van de onverdeeldeheid kan slaan... dat evenwel de rechten van partijen op de te verdelen goederen gemakkelijk te bepalen moeten zijn, de eisers er belang moesten bij hebben en de andere onverdeelde eigenaars geen ernstige redenen moeten hebben om er zich tegen te verzetten»;

Overwegende dat het middel in zijn eerste onderdeel aan het arrest verwijt zijn beslissing te hebben doen berusten op gronden die de regel van de onsplitsbaarheid van de verdeling miskennen en, in zijn tweede onderdeel, niet te hebben onderzocht of eiseres ernstige redenen had om zich tegen de gedeeltelijke verdeling te verzetten;

Overwegende dat in beginsel de rechtsvordering tot verdeling onsplitsbaar is en dat zij op de gezamenlijke onverdeelde goederen moet slaan;

Overwegende evenwel dat op die regel uitzonderingen bestaan;

Dat, namelijk wanneer een onverdeeldeheid onroerende goederen in België en in het buitenland omvat, en de goederen in België en die in het buitenland afzonderlijke entiteiten vormen, de rechter in dat geval een gedeeltelijke verdeling kan bevelen;

Dat deze afwijking berust op de regel vastgesteld in artikel 3, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk onroerende goederen beheerst worden door de Belgische wet, en voortvloeit uit het beginsel dat overdrachten van onroerende goederen door successie of bij testament tot het zakelijk statuut behoren;

Overwegende dat het arrest vaststelt: 1°) dat de nalatenschap van Mary Durham enerzijds roerende en onroerende goederen in de Verenigde Staten van Amerika en anderzijds onroerende goederen in België omvatte; 2°) dat goederen die enerzijds behoorden tot de gemeenschap welke tussen François Simonart en Mary Durham heeft bestaan en anderzijds tot hun nalatenschap, verdeeld geworden zijn in de Verenigde Staten krachtens een beslissing van een Amerikaans gerecht voor hetwelk de rechtsvoorganger van eiseres geldig vertegenwoordigd was en dat een gedeeltelijke verdeling is verricht;

Overwegende dat, aangezien een gedeeltelijke verdeling in den vreemde heeft plaats gehad, de door de Belgische rechter bevolen verdeling niet op de gezamenlijke goederen van de onverdeelde nalatenschap heeft kunnen slaan en dat, aangezien de te verdelen goederen onroerende goederen zijn, de ene in België en de andere in het buitenland gelegen, het arrest in de verdeling die het beveelt slechts in België gelegen onroerende goederen kon opnemen;

Overwegende dat aldus, zelfs al was het enerzijds juist dat sommige redenen van het arrest verkeerd zijn en al had anderzijds het Hof van beroep nagelaten een antwoord

te geven op de conclusie van eiseres betreffende de door haar aangevoerde gronden om zich tegen de aangevraagde verdeling te verzetten, de door het middel bestreden beslissing toch wettelijk verantwoord zou blijven;

Dat geen enkele van de twee onderdelen van het middel dus ontvankelijk is wegens het ontbreken van belang;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 3, lid 2, 577 bis, paragrafen 1, 2 en 8, 711, 815, 823, 824, 826, 827, 828, 883, 967, 1010, 1012, 1014, 1134, 1636, 1696 van het Burgerlijk Wetboek, 966, 969, 970, 976 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering en 97 van de Grondwet;

doordat het arrest om, althans met betrekking tot de onroerende goederen in België, recht te doen op de rechtsvordering tot vereffening-verdeling van de nalatenschap van Mary Durham, weduwe van François (Franck) Simonart, ingesteld door de rechtsvoorgangers van de verweerders onder 1 tot 6 tegen de rechtsvoorganger van eiseres, beslist dat « wijlen François Dupuis, rechtsvoorganger van de eiseres in hoger beroep (thans eiseres), terecht in deze rechtsvordering is opgenomen, hoewel hij geen erfgenaam of legataris van Mary Durham is », op grond dat « hij zich met de andere partijen in onverdeeldeheid bevond betreffende de bedoelde onroerende goederen; dat krachtens het testament van François Simonart van 6 januari 1909 en de akte van afkoop van rechten van 19 september 1925, François Dupuis een aandeel van die onroerende goederen bezat, en de overige in gemeenschap aan de gedaagden in hoger beroep toebehoorden in hun hoedanigheid van erfgenamen of legatarissen van Mary Durham (testament van 25 juli 1924) en van Marie Simonart (testament van 7 augustus 1935) »;

terwijl, eerste onderdeel, de rechtsvordering tot vereffening-verdeling van een nalatenschap, die het bepalen van rechten in een massa impliceert, onderscheiden moet worden van een rechtsvordering om uit onverdeeldeheid te treden, die onderstelt dat er duidelijk bepaalde rechten bestaan op goederen in natura te verdelen of, in geval van behoorlijk vastgestelde onmogelijkheid, bij wijze van veiling; en het niet denkbaar is dat een derde, die volledig vreemd is aan de nalatenschap, gedwongen kan worden om aan de verrichtingen tot vereffening van die nalatenschap deel te nemen, onder voorwendsel dat hij mede-eigenaar zou zijn van sommige goederen welke van de massa deel uitmaken; door de rechtsvordering van de rechtsvoorgangers der verweerders onder 1 tot 6 tegen de rechtvoorganger van eiseres te ontvangen, ofschoon laatstgenoemde rechtsvoorganger geen erfgenaam of legataris van Mary Durham was en ofschoon overigens was vastgesteld dat de oorspronkelijke eisers afstand hadden gedaan van hun rechtsvordering tot vereffening-verdeling van de nalatenschap van Franck Simonart en dat de eiseres regelmatig in hoger beroep gesteld had « dat (voor François Dupuis, zijn rechtsvoorganger) alleen de hoedanigheid van erfgenaam van een der legatarissen van Franck Simonart, in welke hoedanigheid hij niet meer in de zaak betrokken is, een rechtvaardiging kon opleveren voor zijn tussenkomst in een rechtsvordering tot vereffening-verdeling, ingesteld op verzoek van de gedaagden in hoger beroep Balseau », het arrest, zonder te antwoorden op het middel van de partij (schending van artikel 97 van de Grondwet), de rechtsvordering om uit onverdeeldeheid te treden klaarblijkelijk vermengt met de rechtsvordering tot vereffening-verdeling van een nalatenschap en derhalve de gerechtelijke overeenkomst heeft geschonden (schending van artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek) alsmede de bewijskracht van de procesakten (schending van de artikelen 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek) en de bepalingen betreffende de verdeling der nalatenschap en de mede-eigendom (schending van de artikelen 577 bis, paragrafen 1, 2 en 8, 711, 815, 823,

824, 826, 927, 828, 1686 van het Burgerlijk Wetboek, 966, 969, 970, 976 van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering);

tweede onderdeel, de testamenten en de akte van rechtenafkoop bedoeld in het arrest en uitvoerig beschreven in het beroepen vonnis en in de procesakten, François Dupuis niet tot eigenaar van een aandeel van de bedoelde onroerende goederen en de andere partijen niet tot mede-eigenaars van het overschot van deze goederen maakten, maar het aandeel bepaalden van de eerstgenoemde in de nalatenschap van Franck Simonart, die op 15 november 1911 opengevallen was te San Francisco (U.S.A.) en het aandeel van de laatstgenoemden in de nalatenschap van Mary Durham, die op 21 januari 1935 opengevallen was te San Francisco (U.S.A.), welke twee nalatenschappen volgens het arrest niet of niet volledig vereffend zijn; in afwezigheid van de vereffening-verdeling en derhalve van de voorafgaande aanwijzing van de goederen die de massa vormen van elk van deze nalatenschappen, waarvan alleen die van Mary Durham trouwens het voorwerp van de rechtsvordering was, en van de rechten van elk van de erfgenamen en legatarissen of van hun rechtverkrigenden in die goederen, het arrest niet kon beslissen dat de rechtsvoorganger van eiseres « zich met de andere partijen in onverdeeldeheid bevond betreffende de bedoelde onroerende goederen » zonder schending van de bewijskracht van de testamenten en van de akte die het arrest bedoelt (schending van de artikelen 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek), van de wetbepalingen die de juiste draagwijdte ervan bepalen (schending van de artikelen 3, lid 2, 711, 815, 826, 883, 967, 1010, 1012, 1014, 1134, 1696 van het Burgerlijk Wetboek) en van de regel gesteld in artikel 97 van de Grondwet);

1. In zover het middel de schending inroept van de artikelen 1134, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek: Wat het eerste onderdeel betreft:

Overwegende dat, in strijd met wat het middel beweert, het arrest de bewijskracht niet heeft geschonden van de procesakten die de perken van het geschil hebben aangegeven, en de rechtsvorderingen die de vereffening en de verdeling van een nalatenschap ten doel hebben, niet verward heeft met die welke enkel de verdeling van bepaalde goederen ten doel hebben;

Wat het tweede onderdeel aangaat:

Overwegende dat, om aan te tonen dat partijen zich in onverdeeldeheid bevinden, het arrest steunt op een akte die de 19e september 1925 verleden is en op 3 testamenten: 1°) een testament van 6 januari 1909 waarbij François Simonart aan zijn echtgenote de helft van zijn goederen heeft vermaakt en aan zijn zusters de andere helft; 2°) een testament van 25 juli 1924 waarbij Mary Durham de helft van haar goederen aan haar broeder William en aan de kinderen van haar broeder Patrick vermaakt heeft en de andere helft aan de zusters van haar echtgenoot; 3°) een testament van 7 augustus 1935 waarbij Marie Simonart drievijfden van haar goederen aan Leon Balseau vermaakt heeft en tweevijfden aan Georges Balseau;

Overwegende dat de akte van 19 september 1925 vaststelt dat Georgine Simonart en Marie Simonart « al hun onverdeelde rechten en hun aandelen » in de onroerende goederen te Lasne die ze beschrijft, hebben verkocht aan François Dupuis;

Dat, als het arrest stelt dat krachtens deze overeenkomst François Dupuis « een onverdeeld aandeel van deze onroerende goederen bezat », het van de akte van 19 september 1925 geen uitlegging heeft gegeven die met de bewoordingen ervan onvereenigbaar is;

Overwegende dat de voornoemde testamenten door de partijen niet overgelegd zijn en dat de processtukken hun inhoud niet overnemen;

Dat derhalve de uitlegging die de feitenrechter eraan heeft gegeven, niet door het Hof kan worden nagegaan ;

II. Inzover het middel de schending inroept van artikel 97 van de Grondwet :

Overwegende dat het eerste onderdeel van het middel aan het arrest verwijt geen antwoord te hebben gegeven op de conclusie van eiseres die beweerde dat haar deelneming aan een « vereffening-verdeling » slechts had kunnen bevolen worden indien haar rechtsvoorganger in de zaak gebleven was in hoedanigheid van erfenaar van een van de legatarissen van François Simonart ;

Overwegende dat, wanneer het arrest eenmaal had aangenomen dat de eis niet de vereffening en de verdeling van een nalatenschap tot voorwerp had, die stellingen niet langer ter zake dienden ; dat de rechter niet gehouden was erop te antwoorden ;

Overwegende dat het tweede onderdeel van het middel ook artikel 97 van de Grondwet inroept, maar niet zegt waarin het arrest deze bepaling zou hebben geschonden ;

III. In zover het middel de schending inroept van de artikelen 3, lid 2, 577 bis, 711, 815, 823, 824, 826, 827, 828, 883, 967, 1010, 1012, 1014, 1686, 1696 van het Burgerlijk Wetboek, 966, 969, 970 en 976 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering :

Overwegende dat in de gevallen waarin de wet aan de rechter toestaat een gedeeltelijke verdeling van de goederen van een nalatenschap te bevelen, de verdeling van die goederen niet afhankelijk is van een algemene vereffening van deze nalatenschap ;

Overwegende dat uit de interpretatie die het geeft aan de akte van 19 september 1925 en uit de testamenten van 6 januari 1909, 25 juli 1924 en 7 augustus 1935, het arrest wettelijk heeft kunnen afleiden dat de onroerende goederen waarvan Georges Balseau en Leon Balseau de verdeling hadden gevraagd, onverdeeld waren tussen alle partijen in de zaak ;

Overwegende dat, na te hebben vastgesteld dat de rechtsvordering zoals zij beperkt en nader omschreven was in de conclusie, enkel strekte tot de verdeling van die goederen, de rechter daaruit kon besluiten dat Georges en Leon Balseau ervan afgezien hadden de vereffening van de nalatenschappen van François Simonart en van Mary Durham te verzoeken en hij kon overwegen dat, in de stand van de rechtspleging, de verdeling geen voorafgaande vereffening van die nalatenschappen nodig maakte ;

Dat het arrest, rechtdoende zoals het heeft gedaan, geen enkele van de in het middel aangehaalde wetsbepalingen heeft geschonden ;

Dat het middel dan ook niet kan worden aangenomen ;

Over het vierde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 815, 826, 827, 828, 1134, 1319, 1320, 1322, 1382, 1383, 1476, 1686 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet :

doordat het arrest, ter verantwoording van zijn beschikkend gedeelte waarbij de veiling bevolen wordt van de in België gelegen onroerende goederen van de nalatenschap van Mary Durham, op 21 januari 1935 te San Francisco opengevallen, en waarbij het beroepen vonnis voor het overige bevestigd wordt, afwijzend heeft beschikt op de middelen van niet-ontvankelijkheid, door eiseres regelmatig tegengeworpen tegen de rechtsvordering van de deelgenoten Balseau, rechtsvoorgangers van de verweerders onder 1 tot 6, tegen haar eigen rechtsvoorganger François Dupuis en afgeleid uit de afwezigheid van voorafgaande vereffening van de gemeenschap die bestaan heeft tussen de erflater en haar overleden echtgenoot Franck Simonart en uit haar weigering de goederen van de nalatenschappen of onverdeelde goederen die een afzonderlijke oorzaak hebben, in een enkele massa op te

nemen, op grond dat « de omstandigheid dat die gemeenschap niet vereffend is, niet terzake dient » ; « de gemeenschap... en de nalatenschappen..., in zover zij betrekking hebben op de goederen in de Verenigde Staten van Amerika, overigens het voorwerp zijn van een vereffening en een verdeling in dit land..., een gedeeltelijke verdeling heeft plaats gehad..., slechts een onroerend goed te San Francisco nog moet worden verdeeld... » ; «...de echtgenoten Simonart-Durham, bij testament over hun hele vermogen hebben beschikt, zodat er geen verschillende rechtverkrijgenden zijn voor de gemeenschap en voor de nalatenschap, ten aanzien van deze onroerende goederen » en « het duidelijk is dat de eiseres in hoger beroep (hier eiseres) zich tegen de verdeling verzet ten einde alleen in het bezit te blijven van deze goederen, met miskennis van de wettige rechten van de andere onverdeelde eigenaars » ;

terwijl, eerste onderdeel, de vereffening van de gemeenschap juridisch aan die van de nalatenschap voorafgaat ; de rechter geen of althans geen passend antwoord geeft op het middel dat de partij uit deze regel had afgeleid (schending van artikel 97 van de Grondwet) en de wetsbepalingen die eraan ten grondslag liggen, schendt door de rechtsvordering betreffende de nalatenschap Durham recht te doen na te hebben vastgesteld dat de gemeenschap Simonart-Durham niet of niet volledig vereffend was (schending van de artikelen 815, 826, 883 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek) ;

tweede onderdeel, de instemming van allen vereist is om in één enkele massa verschillende onverdeelde goederen op te nemen ; derhalve geen misbruik van recht wordt begaan noch de wettige rechten van anderen worden geschonden door de rechtverkrijgenden die, zoals eiseres of haar rechtsvoorganger, weigert anders te verdelingen dan per afzonderlijke massa's (schending van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek) ; de bewering dat de rechtverkrijgenden dezelfde zijn voor de gemeenschap en voor de nalatenschap geen passend motief is daar dit de terzijdestelling van zodanige weigering niet kan verantwoorden (schending van artikel 97 van de Grondwet) en tevens een verkeerd motief is, daar dit de draagwijdte van de in het arrest bedoelde akten en testamenten miskent (schending van de artikelen 1134, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet) ; nu de vereffening van de gemeenschap Simonart-Durham en de vereffening van de nalatenschap van Franck Simonart niet volledig verricht waren betreffende de goederen in Amerika en niet of niet meer gevraagd waren betreffende de goederen in België, de bestreden beslissing in zover zij aan eiseres oplegt uit de onverdeeldheid te treden door een gedwongen deelneming aan de verdeling door veiling van de bedoelde onroerende goederen der nalatenschap van Mary Durham, de bovengenoemde regel overtreedt (schending van de artikelen 815, 826, 827, 828, 883, 1476 en 1686 van het Burgerlijk Wetboek) en geen antwoord geeft op de regelmatige gronden die eiseres tot staving van haar weigering heeft aangevoerd (schending van artikel 97 van de Grondwet) ;

Over het eerste onderdeel :

Overwegende dat, ingeval, ten gevolge van overlijden een gemeenschap of een of meer nalatenschappen vereffend worden de vereffening van de gemeenschap juridisch voorafgaat aan de vereffening van de nalatenschappen ;

Overwegende echter dat die regel geen toepassing vindt wanneer een gedeeltelijke verdeling kan worden bevolen ;

Overwegende dat, als het arrest stelt « dat niet terzake dienen de overwegingen van de eiseres in hoger beroep (hier eiseres) betreffende... de omstandigheid dat die gemeenschap (de gemeenschap die heeft bestaan tussen François Simonart en Mary Durham) niet vereffend is », het passend antwoordt op de beweringen, bedoeld in het

eerste onderdeel van het middel, en niet in strijd is met de artikelen 815, 826, 883 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek ;

Over het tweede onderdeel :

I. In zover dit onderdeel de schending inroept van artikel 97 van de Grondwet :

Overwegende dat eiseres, bij conclusies voor het Hof van beroep, heeft gesteld « dat de vermenging in een enkele massa van goederen van verschillende nalatenschappen die onverdeeld zijn tussen dezelfde mede-erfgenamen, niet kan plaats hebben dan met het eenparig goedvinden van de deelhebbenden » en heeft doen gelden « dat de rechten van François Simonart verschillen van die van Mary Durham en dat het niet mogelijk is ideëel slechts één massa goederen te maken » ;

Overwegende dat het arrest in dit opzicht erop wijst « dat, blijkens de gegevens tijdens de debatten overgelegd, de gemeenschap Simonart-Durham en de nalatenschappen van François Simonart en van Mary Durham, in zover zij slaan op goederen in de Verenigde Staten van Amerika, het voorwerp zijn van een vereffening en een verdeling in dit land... » ; dat de enige in België gelegen onverdeelde goederen welke van de nalatenschap van Mary Durham afhangen, de litigieuze onroerende goederen zijn en dat, aangezien de echtgenoten Simonart-Durham bij hun testamenten over hun hele vermogen hebben beschikt, er voor de gemeenschap en voor de nalatenschappen geen verschillende rechtsverkrijgenden zijn met betrekking tot deze onroerende goederen » ;

Dat het arrest aldus passend antwoordt op de conclusie van eiseres ;

II. In zover het tweede onderdeel de schending inroept van de artikelen 1134, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek ;

Overwegende dat uit het antwoord op het derde middel blijkt dat, in zover dit middel beweert dat de rechter de bewijskracht van de testamenten en van de akte van 19 september 1925 geschonden en de verbindende kracht van de in deze akte beschreven overeenkomst miskend heeft, het geen steun vindt in de stukken die de partijen hebben overgelegd ;

III. In zover het tweede onderdeel de schending inroept van de artikelen 815, 826, 827, 828, 883, 1476 en 1686 van het Burgerlijk Wetboek ;

Overwegende dat uit het antwoord op het vijfde middel blijkt dat de bestreden beslissing een verdeling heeft kunnen bevelen waarin slechts een deel van de onverdeelde goederen is opgenomen, en uit het antwoord op het derde middel blijkt dat die gedeeltelijke verdeling niet de voorafgaande vereffening van de gemeenschap die tussen François Simonart en Mary Durham bestaan had, noch van hun nalatenschappen noodzakelijk maakte ;

Dat het arrest dus geen enkele van de in dit onderdeel vermelde wetsbepalingen heeft geschonden ;

IV. In zover het tweede middel de schending inroept van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek ;

Overwegende dat vermits het hof van beroep wettelijk beslist heeft dat eiseres zich niet tegen de aangevraagde verdeling kon verzetten, het zonder schending van het wettelijk begrip van schuld, heeft kunnen stellen « dat eiseres in hoger beroep zich tegen de verdeling verzette ten einde alleen in het bezit van de goederen te blijven, met miskening van de wettelijke rechten van de andere onverdeelde eigenaars » ;

Dat derhalve geen enkele van de onderdelen van het middel kan worden aangenomen ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt eiseres in de kosten behalve deze betreffende de memorie van wederantwoord die ten laste worden gelegd van de zes eerste verweerders.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

1e Kamer. — 28 januari 1969.

Voorzitter : M. Maréchal.

Raadsheren : MM. Sury en Van Leckwyk.

Op. Min. : M. Dykmans.

Advocaten : Mrs. Van Lommel en Sneyers.

Faillissement. — Volmachtwet van 31 maart 1967. — Maatregelen met het oog op een juistere heffing van de belastingen. — K.B. van 23 mei 1967 dat art. 447 faillissementswet niet toepasselijk verklaart op de wettelijke hypotheek. — Onwettelijk.

Art. 8 van het K.B. van 23 mei 1967, genomen krachtens art. 2, § 5 van de wet van 31 maart 1967, bepaalt dat art. 447 faillissementswet niet van toepassing is op de wettelijke hypotheek.

Terecht weigert de rechter, op grond van art. 107 grondwet, die bepaling toe te passen. De tekst van art. 2, par. 5 van de wet van 31 maart 1967 heeft aan de Koning geen macht verleend om de wettelijke regelen in zake faillissement in verband met de preferente rechten van zekere schuldeisers te wijzigen, en men ziet niet in hoe een dergelijke wijziging door het louter begrip van « juistere heffing der belastingen » zou kunnen gedekt worden.

Belgische Staat t./ Faillissement P.V.B.A. Rooman en Van Boven.

Gezien de uitgifte van het bestreden vonnis door de rechtbank van koophandel te Antwerpen op 25 oktober 1967 gewezen, waarvan geen akte van betekening wordt overgelegd en waartegen beroep, regelmatig naar vorm en tijd, op 15 november 1967 werd ingesteld ;

Overwegende dat de PVBA Rooman en Van Boven failliet verklaard werd door vonnis van 26 mei 1967 ; dat appellant op 22 mei 1967 een inschrijving van ambtswege liet nemen op het binnenschip « Rosa », toebehorend aan de vennootschap, zulks tot zekerheid van een schuldverdring voor rechtstreekse belastingen, 59.992 fr. groot ; dat appellant dan verder, op het ogenblik dat de curator voornoemd schip openbaar wilde verkopen, een tweede inschrijving op 11 september 1967 op hetzelfde goed nam tot beloop van 133.796 fr., weer voor rechtstreekse belastingen ;

Overwegende dat geïntimeerde op grond van art. 447 al. 1 van de faillissementswet de nietigheid en de niet-tegenstelbaarheid aan de massa van deze tweede hypothecaire inschrijving vervolgt ;

Overwegende dat appellant art. 8 van het K.B. van 23 mei 1967, genomen krachtens art. 2, par. 5 van de wet van 31 maart 1967, inroept, hetwelk als volgt luidt : « Artikel 447 van de wet van 18 april 1851 betreffende het faillissement, de bankbreuk en het uitstel van betaling, is niet van toepassing op de wettelijke hypotheek », terwijl artikel 2, par. 5 van de wet van 31 maart 1967 bepaalt : « de Koning kan maatregelen treffen met het oog op een juistere heffing der belastingen » ;

Overwegende dat de eerste rechter terecht, op grond van artikel 107 van de grondwet, geweigerd heeft voormelde beschikking van het K.B. van 23 mei 1967 toe te

passen; dat inderdaad de tekst van art. 2, par. 5 van de wet van 31 maart 1967 aan de Koning geen machten heeft verleend om de wettelijke regelen in zake faillissement in verband met de preferentiële rechten van zekere schuldeisers te wijzigen en men niet inzielt hoe dergelijke wijziging door het louter begrip van «juistere heffing der belastingen» zou kunnen gedekt worden; dat de voorbereidende werken van de wet van 31 maart 1967 in verband met de beschikking van art. 2, par. 5 aantonen dat de wetgever hierdoor uitsluitend maatregelen ter bestrijding van de fiskale fraude beoogde (zie verslag namens de speciale Commissie van de Kamer blz. 214-216, Dokument 356 - nr. 9 - zitting van 28 februari 1967) doch geenszins dat hij het inzicht had door de Koning nieuwe rechten aan de Schatkist in geval van faillissement te laten verlenen om ze tegenover de andere schuldeisers te bevoordelen;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op art. 24 der wet van 15 juni 1935,
Gehoord het eensluidend advies van de heer Advocaat-generaal Dykmans, in openbare zitting gegeven,
Alle andere besluiten verwerpend,
Ontvangt het beroep, doch verklaart het ongegrond;
Bevestigt het bestreden vonnis en verwijst appellant in de kosten in hoger beroep.

NOOT: Zie het bevestigde vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen van 25 oktober 1967 in R.W. 1967-1968, kol. 754.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 24 januari 1969.

Voorzitter: M. De Preter.
Raadsheren: M.M. Moerenhout en Verhegge.
Advocaat-generaal: M. Bonte.
Advocaat: Mr. Bogaert (Ieper).

1. Misdrijf. — Een der constitutieve elementen gepleegd in België. — Strafbbaarheid in België.

2. Arbeidsbemiddeling. — Artisten. — Geplaatst tegen betaling in België. — Buitenlands bureau voor arbeidsbemiddeling. — Geen medewerking van bureau voor arbeidsbemiddeling houder van vergunning. — Strafbbaarheid in België.

1. - Indien, naar luid van art. 4 van het S.W.B. het misdrijf buiten het grondgebied van het Rijk door Belgen of door vreemdelingen gepleegd, in België niet gestraft wordt dan in de gevallen bij de wet bepaald, valt nochtans een misdrijf onder de toepassing van de Belgische strafwet zodra een van de constitutieve elementen ervan op Belgische bodem gepleegd wordt.

2. - De plaatsing van artiesten tegen betaling, in een casino in België gelegen, verwezenlijkt door de exploitanten van een bureau voor arbeidsbemiddeling waarvan de zetel gevestigd is in het buitenland, is een in België gepleegd constitutief element van het wanbedrijf, voorzien bij de artikelen 13 en 15 van het K.B. van 10 april 1954, en 14 van het Ministerieel besluit van 23 april 1955, wanneer de tussenkomst van de exploitanten geschied is zonder dekking of medewerking van een bureau voor arbeidsbemiddeling tegen betaling dat houder is van een vergunning.

Die exploitanten zijn dus in België strafbaar, zelfs indien het moest bewezen worden dat, in feite, wegens het

niet nakomen van de gesloten overeenkomsten, de exploitanten geen vergoeding zouden ontvangen hebben.

O.M. t./ Saada, Marouani en Medini.

Overwegende dat de beklaagden worden vertegenwoordigd door hun raadsman Meester Bogaert, advocaat te Ieper, drager der stukken, de beklaagden in de volstreckte onmogelijkheid zijnde om te verschijnen;

Overwegende dat de beklaagden en het Openbaar ministerie tijdig en in rechtsgeldige vorm hoger beroep hebben ingesteld tegen het vonnis van de Correctionele rechtbank te Veurne dd. 14 november 1967;

Overwegende dat luidens art. 4 van het Strafwetboek het misdrijf buiten het grondgebied van het Rijk door Belgen of door vreemdelingen gepleegd niet gestraft wordt dan in de gevallen bij de wet bepaald;

Overwegende dat volgens een vaste rechtspraak en rechtsleer een misdrijf onder toepassing van de Belgische strafwet valt zodra een van de constitutieve elementen ervan op Belgische bodem gepleegd wordt;

(J. Simon, Inleiding tot het Belgisch strafrecht, uitgave 1948, blz. 93 - Thys - Les Nouvelles, Procédure pénale, «De l'exercice de l'action publique», nrs. 11 en 112 - Cass. 18-11-1957, Pas. 1958, I, 285 (Vanhoudt en Calewaert, Belgisch Strafrecht, nr. 450 c).

Overwegende dat Marouani Gabriël en Saada Alfred toegegeven hebben dat zijn het contract dd. 29 januari 1966 ondertekend door Eddie Valenti en Gribouille hebben opgesteld (st. II en 1/14); dat het voorwerp van gezegd contract het optreden was van de artieste Gribouille in het Casino van Middelkerke in België; dat Gribouille in uitvoering van gezegd contract werkelijk gedurende drie dagen opgetreden is te Middelkerke;

Overwegende dat Medini Franco eveneens toegegeven heeft dat hij het contract dd. 12-3-1966 ondertekend door Valenti en Alain Nancey heeft opgesteld (st. II en 2/14); dat het voorwerp van gezegd contract het optreden was van de zanger Alain Nancey in het Casino van Middelkerke, in België; dat Alain Nancey werkelijk in uitvoering van gezegd contract te Middelkerke is opgetreden van 31 juli 1966 tot 6 augustus 1966;

Overwegende dat de drie beklaagden derhalve zijn tussengekomen in de verwezenlijking van een plaatsing in België en onder toepassing vallen van het uitdrukkelijk in de dagvaarding ingeroepen art. 14 van het ministerieel besluit van 23 april 1955 ter uitvoering van het koninklijk besluit van 10 april 1954, betreffende de exploitatie van de bureau's voor arbeidsbemiddeling tegen betaling, vermits de tussenkomst geschied is zonder dekking of medewerking van een bureau voor arbeidsbemiddeling tegen betaling dat houder is van een vergunning; dat de plaatsing in België een constitutief element vormt van het wanbedrijf zodat de beklaagden strafbaar zijn in België;

Overwegende dat het min. besluit dd. 23 april 1955, genomen in uitvoering van het K.B. van 10 april 1954, geenszins buiten het kader treedt van dit K.B. door in art. 14 de tussenkomst in de verwezenlijking van een plaatsing in België gelijk te stellen met een in België gedane arbeidsbemiddeling; dat zulks trouwens in overeenstemming is met de hierboven vermelde rechtspraak en rechtsleer;

Overwegende dat de omstandigheid dat Valenti voorafgaandelijk de mogelijkheid van een plaatsing in België had besproken met de artieste Gribouille niet wegneemt dat zowel Saada als Marouani zijn tussengekomen in de verwezenlijking van een plaatsing in België van de artieste Gribouille, zoals ze het hebben bekend;

Overwegende dat Saada Alfred en Marouani Gabriël opgetreden zijn als uitbaters van een bureau voor arbeidsbemiddeling toen zij tussengekomen zijn in de verwezen-

lijking van een plaatsing in België van de artieste Gribouille; dat alleen hun naam voorkomt op het contract dd. 29 januari 1966 (st. 1/14) zonder de minste referentie aan een Office Parisien du Spectacle dat geleid wordt door de H. Yves Bizos van wie zij de bedienden zouden zijn;

dat alles er op wijst dat zij ter zake persoonlijk zijn opgetreden; dat de onbewezen omstandigheid dat zij ook bedienden zouden zijn van de h. Bizos of van de Office Parisien du Spectacle niet ter zake dienend is;

Overwegende dat Medini heeft verklaard dat hij tewerk is gesteld door het Bureau Arnold, dat uitgebaat wordt door de heer Arnold; dat deze verklaring echter tegengesproken wordt door het contract zelf (st. 2/14) dat opgesteld is op een formulier dragende in een ruit de letters F.M. en verder in vette drukletters Frank Medini, Bureau 402 B, 33, Avenue des Champs Elysées, Paris 8e; dat op het contract de naam « Arnold » niet voorkomt; dat Frank Medini ter zake dus wel opgetreden is als uitbater van een bureau voor arbeidsbemiddeling;

Overwegende dat het K.B. dd. 10 april 1954 wel toepasselijk is op het plaatsen van artiesten — zie art. 2/1;

Overwegende dat de niet bewezen omstandigheid dat de zangeres Gribouille, die houder zou zijn van een beroepskaart die haar afgeleverd werd door het consulaat van België, via het ministerie van de Middenstand, als zelfstandige zou gerechtigd zijn in België op te treden, niet ter zake dienend is vermits de eerste en tweede beklagden niet vervolgd worden omdat Gribouille in België niet mag optreden, maar wel om in haar plaatsing in België te zijn tussengekomen;

Overwegende dat de plaatsing tegen betaling strafbaar is zelfs indien het moest bewezen zijn, quod non, dat in feite, ten gevolge van het niet eerbiedigen van de contracten door Valenti, de beklagden geen vergoeding zouden hebben ontvangen; dat trouwens deze vergoeding door eerste en tweede beklagden impliciet (contract st. 1/14) en door de derde beklagde uitdrukkelijk (contract st. 2/14) werd bedongen; dat het ereloon van het bureau van arbeidsbemiddeling daarenboven ten laste werd gelegd van de artiest zonder dat overeengekomen werd dat de artiest dit ereloon eerst verschuldigd zal zijn wanneer hij volkomen zal vergoed zijn voor zijn optreden; dat geen enkel der beklagden ooit heeft verklaard dat hij uit vrijgevigheid is tussengekomen;

Overwegende dat het feit ten laste gelegd van de drie beklagden door het onderzoek vóór het Hof bewezen is gebleven zoals vóór de eerste rechter; dat de uitgesproken straf verantwoord is en dient bevestigd te worden;

Overwegende dat de drie beklagden ten onrechte solidair veroordeeld werden in de kosten vermits het feit ten laste gelegd van de derde beklagde op een andere datum en zonder het minste verband met het feit ten laste gelegd van de eerste en tweede beklagden werd gepleegd;

Om deze redenen :

Het Hof,

rechtdoende op tegenspraak;

Gelet op de wetbepalingen door de eerste rechter aangeduid, en bovendien op art 24 der wet van 15 juni 1935 en art. 211 van het Wetboek van Strafvordering, alle wetbepalingen door de heer voorzitter ter terechtzitting van heden aangeduid;

Verklaart de hogere beroepen ontvankelijk en erop wijzende:

Bevestigt het bestreden vonnis met deze wijziging dat eerste en tweede beklagden solidair veroordeeld worden tot betaling van de twee/derden en de derde beklagde tot één/derde van de kosten van eerste aanleg gevallen

aan de zijde van het Openbaar ministerie en voor het geheel begroot op 187 frank;

Verwijst de beklagden ieder in één/derde van de kosten van de aanleg gevallen aan de zijde van het Openbaar ministerie en voor het geheel begroot op 905 fran.

HOF VAN BEROEP TE LUK

5e Kamer. — 7 februari 1969.

Voorzitter: M. Ulrix.

Advocaten: Mrs. Koninckx en Vereecken.

Autobestuurder strafrechtelijk veroordeeld tot afzonderlijke straffen wegens onopzettelijk toebrengen van verwondingen en wegens alcoholintoxicatie. — Geen gewijsde ten aanzien van het oorzakelijk verband. — Verhaal van de verzekeraar op grond van zware fout ontvankelijk.

Wanneer een autobestuurder door een in kracht van gewijsde getreden strafrechtelijke beslissing veroordeeld werd wegens onopzettelijk toebrengen van verwondingen en tevens wegens strafbare alcoholintoxicatie, door twee afzonderlijke straffen, mag hieruit niet afgeleid worden dat de strafrechter bedoeld heeft dat het noodzakelijk verband tussen de beide misdrijven aanwezig was.

De strafrechter kan geoordeeld hebben dat het aangezezen was twee afzonderlijke straffen op te leggen ten einde een zo goed mogelijke repressie toe te passen en omdat hij van oordeel was dat de dronkenschap of het misdrijf van alcoholintoxicatie reeds bestond, vooraleer het ongeval veroorzaakt werd. Hieruit mag niet worden afgeleid dat het zijn bedoeling zou geweest zijn de intoxicatie als vreemd aan het ongeval te beschouwen.

Het verhaal van de verzekeraar tot terugbetaling van de door hem aan het slachtoffer uitgekeerde sommen is dan ook ontvankelijk.

N.V. « Noordstar en Boerhaave » t. Wouters.

Gelet op de stukken van het geding en meer bepaaldelijk op het in eensluitende uitgifte voorgelegd vonnis van de burgerlijke rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement Hasselt, gewezen op 20 november 1967;

Overwegende dat het hoger beroep tegen voormeld vonnis ingeslagen regelmatig is naar de vorm, binnen de termijn der wet werd ingeleid en dat geen gronden van niet-ontvankelijkheid daartegen worden aangevoerd, noch voorhanden zijn;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis ertoe strekte terugbetaling te bekomen van bepaalde geldsommen door appellante uitgekeerd om reden van een verkeersongeval door haar verzekerde, huidige geïntimeerde, berokkend en hoofdens hetwelk deze laatste door een in kracht van gewijsde getreden vonnis als volledig verantwoordelijk verklaard werd; dat bedoelde eis steunt op twee bedingen van het tussen partijen afgesloten verzekeringscontract, te weten op het zesde en op het negende lid van het artikel 25 der polis; dat de eerste rechter de vordering op beide gronden van de hand gewezen heeft;

I. Ten aanzien van artikel 25, alinea 6:

Overwegende dat de judicieuse beschouwingen van het vonnis « a quo » volledig door het Hof bijgetreden worden en dat niets behoeft bijgevoegd aan de beweegredenen daarin ontwikkeld;

II. Ten aanzien van artikel 25, alinea 9 :

Overwegende dat geïntimeerde strafrechterlijk veroordeeld werd wegens op onopzettelijke wijze toegebracht lichaamsleed en tevens wegens ongeoorloofde alcohol-intoxicatie ; dat inderdaad de chemische analyse aan dewelke hij onderworpen werd uitwees dat zijn bloed, op het ogenblik van het ongeval, 1,84 gr. alcohol per liter inhield ; dat hieruit en uit andere beschouwingen geput uit de strafrechtelijke bundel, de zware fout afgeleid wordt door betrokkene bedreven en op grond van dewelke appellante haar verhaal uitoefent ;

Overwegende dat om te beslissen of de vordering op voldoende rechtsgrond berust, de volgende elementen ter appreciatie aanwezig zijn : op één april 1966, in volle dag en op een 6 meter brede, in uitstekende staat verkerende rijbaan waarop voor het overige geen enkel hinderend verkeer aanwezig is, haalt geïntimeerde met zijn vrachtwagen en met grote snelheid varende een volstrekt rechts sturende wielrijdsters in, zo kort naast haar af «scherend» en dusdanige geringe ruimte overlatend dat deze wielrijdsters door het rechter gedeelte van de laadbak aan haar linker arm getroffen werd ; aan de ter plaatse afgestapte verbalisanten scheen hij onder de invloed van de drank te zijn, *althoewel zijn gang vast was en zijn spraak normaal* ; zij stellen niettemin vast dat zijn adem naar de drank rook en dat zijn ogen doorlopen waren ; hierop steunend drukken zij de mening uit dat de bestuurder *niet in staat was een voertuig te besturen* ; bloed wordt een uur vijf en veertig minuten na het voorval afgezonderd en de analyse wijst op een gehalte van nog 1,58 gr., hetgeen naar het algemeen aangenomen verbranding proces wijst op een aanwezigheid in het bloed van 1,84 gr. op het ogenblik van het ongeval en hetgeen alleszins een minimum uitmaakt, vermits dit laatste niet plaats greep om 16.15 uur, zoals de geneesheer het meende, maar rond 16.10 uur ;

Overwegende dat al deze samengevoegde gegevens toelaten voor bewezen te beschouwen dat geïntimeerde, ingevolge te overvloedig drankverbruik, niet meer in staat was om op behoorlijke wijze een snelrijdend voertuig te besturen, hetgeen — gelet op wat verder in dit arrest zal aangestipt worden — de zware fout uitmaakt die het door zijn verzekering opgenomen risico op abnormale wijze vergroot, door de storing van het evenwicht dat dient behouden te worden in de verhoudingen en verplichtingen van de contracterende partijen ;

Overwegende dat wanneer de eerste rechter zulks negeert, oordelend dat «het enig element in zijn nadeel de mening van de verbalisanten is, die echter door geen werkelijke objectieve gegevens wordt gesteund», hij uit het oog verliest dat de meer dan suspecte wijze waarop dit ongeval plaats greep en het sprekend resultaat van de bloedontleding precies meer belangrijke «objectieve gegevens» zijn die meer dan genoeg kracht bijzetten aan een «missing», waarvan alle rechters door ondervinding weten dat ze nooit lichtzinnig uitgedrukt wordt ;

Overwegende dat wanneer de eerste rechter argumenteert «dat niet met zekerheid de juiste graad van alcoholintoxicatie op het ogenblik van het ongeval kan worden bepaald», er dient opgemerkt te worden dat een absolute zekerheid op dat punt nimmer kan verwezenlijkt worden, vermits er beroep moet gedaan worden op een approximatieve, alhoewel wetenschappelijke berekening ; dat echter in het onderhavig geval — in tegenstelling met andere — een belangrijke factor voor vergissing ontbreekt, wijl door de verklaring zelf van geïntimeerde vaststaat dat hij gedurende het uur, het ongeval voorafgaand, geen alcoholhoudende dranken verbruikt heeft ;

Overwegende tenslotte dat wanneer de eerste rechter vooropzet «dat het gevoerde onderzoek echter niet heeft

kunnen uitmaken op welk ogenblik en in welke mate verweerder de alcohol verbruikte», het eerste deel van deze opwerping onjuist is, vermits geïntimeerde duidelijk gezegd heeft dat de hem verweten alcoholconsumptie omstreeks 15 uur plaats gegrepen heeft ; dat het voor het overige toch verregaand is een in overtreding verkerende weggebruiker voordeel te doen halen uit zijn persoonlijke reticenties, waardoor een onderzoek niet op volledige en afdoende wijze kan doorgaan ; dat het trouwens aan geïntimeerde behoort door rechtzinnige en zo nodig controleerbare verklaringen te tonen dat hij desgevallend onbewust geraakte in de toestand die hem er had moeten toe aanzetten het stuur niet in handen te nemen ;

Overwegende dat het laatste gevegd bestanddeel om de oorspronkelijke vordering in te willigen het oorzakelijk verband is tussen voormelde toestand en het tot stand komen van het schuldig gebeuren ; dat dit laatste ook, naar de mening van het Hof aanwezig is ;

Overwegende wel is waar dat het strafrechterlijk vonnis geïntimeerde een *afzonderlijke straf* opgelegd heeft, heeft wegens de door hem onopzettelijk toegebrachte slagen en verwondingen en wegens de overtreding een overdreven alcoholgehalte in zijn bloed vertoond te hebben ; dat hieruit echter *niet mag afgeleid* worden dat de strafrechter gemeend of gezegd heeft voor recht dat het noodzakelijk verband tussen deze beide misdrijven afwezig was ; dat talrijke ten gronde rechtsprekende rechters, bekommerd om door een geëigende repressie, bepaaldelijk door het uitspreken van meerdere vervallenverklaringen tot sturen en ten einde de vloed van de verkeersaccidenten in de mate van het mogelijke in te dijken, in gevalen similair aan het tegenwoordige afzonderlijke straffen opleggen hetgeen zij menen te mogen doen omdat de *dronkenschap of de alcoholintoxicatie reeds bestond, vooraleer het ongeval veroorzaakt werd* ; dat zij zich mogelijk zodoende vergissen door een illegale bestraffing uit te spreken, doch dat uit hun doenwijze, enkel ingegeven door de bekommernis het openbaar belang te dienen en bij te dragen tot meer veiligheid in het wegverkeer door de uitschakeling van gevaarlijke, zoniet onsociale individuen, niet met enige kans op zekerheid mag besloten worden dat het inzicht zou bestaan hebben de intoxicatie als vreemd aan het ongeval te beschouwen ;

Om deze redenen,

Het Hof, uitspraak doende in openbare zitting en op tegenspraak ; gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935 ;

Ontvangt het hoger beroep ;

Bevestigt het bestreden vonnis in zo ver het de eis afgewezen heeft als gevestigd op het zesde lid van het artikel 25 van de verzekeringsovereenkomst ;

Doet het voor het overige te niet en veroordeelt geïntimeerde aan appellante te betalen de som van 35.967 fr., vermeerderd met de intresten en de gerechtskosten van de beide instanties, deze in beroep ten voordele van geïntimeerde tot op heden begroot op 1.710 fr. deze van appellante onberekend, wegens niet afgifte van staat aan het Hof.

Verleent aan appellante het gevraagde voorbehoud.

NOOT. — Zie het hoofdartikel in dit nummer.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TURNHOUT

14 februari 1969.

Voorzitter: M. R. Verhoeven.

Rechters: MM. M. Bijl en A. De Somer.

O.M.: M. F. Le Paige.

Advocaten: Mrs. R. Schuermans, W. Lambrechts, W. Van Roy, F. Erdman, J. De Cannière, M. Kempeneer en J. De Smedt.

Gebruik der talen in gerechtszaken. — Deskundig verslag. — Uitvoering der opgedragen taken en naleving der veiligheidsvoorschriften. — Atoomongeval. — Vordering tot herstelvergoeding in gemeen recht. — Bevoegdheid. — Ontvankelijkheid. — Gegrondheid.

1. Een deskundig verslag dat is opgesteld in strijd met de wet betreffende het gebruik der talen in bestuurszaken; moet uit de debatten worden geweerd; de kosten ervan worden ten laste van de Staat gelegd.

2. Voorzeker zou geen atoomongeval hebben plaatsgehad indien de burgerlijke partij de haar opgedragen dubbele taak had uitgevoerd in de opgegeven volgorde. Het is evenzeer waar dat het ongeval evenmin zou gebeurd zijn, zelfs in geval van uitvoering der taken in omgekeerde volgorde, indien slechts één der veiligheidsvoorschriften zou zijn nageleefd.

Veiligheidsvoorschriften worden o.m. uitgevaardigd om een steeds mogelijk en op zeker ogenblik zelfs onvermijdelijk falen van de mens en/of van het materiaal op te vangen en er omzeggens automatisch aan te verhelpen.

3. Op het tijdstip van het ontstaan van de schade was de wet van 27 juli 1962 betreffende de burgerlijke aansprakelijkheid van het Studiecetrum voor Kernenergie, van toepassing, terwijl op het tijdstip van de berekening de wet van 18 juli 1966 van toepassing is. In casu is, bij toepassing van art. 2 B.W., de wet van 27 juli 1962 toepasselijk.

Volgens de algemene hedendaagse rechtsleer en rechtspraak zijn artikel 29 van de samengeschatelde wetten dd. 28 september 1931 op de arbeidsongevallen en artikel 52 van de wet van 24 december 1963 op de beroepsziekten, niet toepasselijk ingeval van een vordering op basis van gemeen recht, waarop artikel 4 van de wet van 17 april 1878 toepasselijk blijft.

Uit de studie van de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 27 juli 1962 dient besloten te worden dat geen enkele bepaling ervan de toepasselijkheid van artikel 4 van de wet van 17 april 1878 uitsluit, zodat de rechtbank van Turnhout terzake bevoegd is. Bovendien moet aangestipt worden dat de draagwijdte van art. 10 van de wet van 27 juli 1962 verschillend is van artikel 16 van dezelfde wet.

Een vordering tot schadevergoeding in gemeen recht tegenover de werkgever en/of een medeaangestelde, is slechts gegrond voor zover bewezen is dat het ongeval of de ziekte opzettelijk werd veroorzaakt.

Uit het relaas van de feiten en uit het medisch deskundig verslag moet ter zake besloten worden tot een arbeidsongeval en niet tot een beroepsziekte.

O.M. + Jansen t./ Leenders, Vanderheyden, Jans en Studiecetrum voor Kernenergie.

Overwegende dat het deskundig verslag d.d. 30 juni 1967 van professor J. Devooght in strijd met art. 33 der wet van 15 juni 1935 betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken, in de Franse taal werd gesteld wanneer de rechtspleging in het Nederlands wordt gevoerd.

Overwegende dat bewust deskundig verslag uit de debatten dient te worden geweerd.

Overwegende dat het uit het onderzoek der zaak door de heer onderzoeksrechter en ter zitting gedaan blijkt dat Jansen Ferdinand, werkzaam bij het Studiecetrum voor Kernenergie te Mol, als eerste reaktor-operator, adjunct-groepoverste op het departement C. F. Reaktorstudie — afdeling Reaktorfisika, op 30 december 1965 tijdens de uitvoering van een werkzaamheid die hem door eerste beklagde was opgedragen geweest, in de kasemat van de kernreaktor Venus een zware nukleaire bestraling onderging, ingevolge dewelke men op 24 juni 1966 tot de amputatie van zijn linkerbeen diende over te gaan.

Overwegende dat de letsels van Jansen Ferdinand door het Openbaar Ministerie worden toegeschreven aan een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg vanwege de beklagden Leenders, Vanderheyden en Jans.

Overwegende dat het bestralingsongeval in volgende omstandigheden plaats had:

Na in de voormiddag van 30 december 1965 verschillende configuraties in de reaktor Venus te hebben beproefd, besluit eerste beklagde omstreeks 12.45 u. de configuratie nogmaals te wijzigen. Hiervoor dient de staaf S-2 losgemaakt, de staven R-1 en R-2 mekatisch in de reaktor ingeschoven, de staaf R-3 met de hand ingeschoven in de schacht 1-0, de staaf R-24 insgelijks met de hand uit de schacht G-330 gehaald, en tenslotte dienen de staven S-5 en S-4 mekatisch te stijgen.

Nadat het inschuiven van de staven R-1 en R-2 begonnen was, schrijft eerste beklagde op het orderblad de taken op die door Jansen Ferdinand in de kasemat zelf met de hand moesten worden uitgevoerd, luidende als volgt: « 4) absorptiestaaf nr. R-3 in 1-0 hangen; 5) Absorptiestaaf nr. 24 van G-330 naar kasemat » en overhandigt het nadien aan Jansen Fernand.

Jansen gaat daarop de kasemat binnen. Hij plaatst zich boven de reaktor en begint de staaf nr. 24 uit de schacht G-330 te halen. Wanneer deze staaf gedeeltelijk uitgetrokken is, neemt Jansen in de reaktor een lichtflits waar. Hij laat de staaf nr. 24 vallen en verlaat ijlings de kasemat.

Toen Jansen de kasemat binnenkwam was de staaf R-2 nog niet volledig ingeschoven daar zij slechts met een snelheid van 1,21 mm. per seconde kon bewegen zulks wegens een defekt aan het dalingsmekanisme waardoor de hoogste snelheid, nl. 12,5 mm/sekonde, niet kon worden bereikt.

Voor het uitvoeren van de manipulaties in de kasemat werd de reaktorkuip niet gelidigd (watersoram).

Op het ogenblik dat de manipulaties moesten worden uitgevoerd waren er geen veiligheidsstaven boven de reaktor opgehangen.

Op het orderblad hebben twee taken het nummer 4 gekregen. Het betreft een taak die om 11.45 u. diende te worden uitgevoerd en door Jansen uitgevoerd geworden was, taak die er in bestond de absorptiestaaf nr. R-3 in 1-0 te hangen.

Wat de verantwoordelijkheid op strafrechterlijk gebied betreft

Overwegende dat aan de eerste beklagde door het Openbaar Ministerie en door de burgerlijke partij wordt verweten nagelaten te hebben de veiligheidsvoorschriften na te leven die op het experiment toepasselijk waren op het ogenblik dat het ongeval plaats had.

Overwegende dat deze veiligheidsvoorschriften voorzien dat eenvoudige manipulaties die slechts weinig tijd in beslag nemen met gevulde reaktorkuip mogen worden uitgevoerd indien drie veiligheidsstaven boven de reaktorkuip hangen, terwijl belangrijkere manipulaties en manipulaties van lange duur met ledige kuip dienen te gebeuren (cfr. verslag van de Technische Inspectie van de arbeidsveiligheid d.d. 4 februari 1966, bl. 2 en 3).

Overwegende dat eerste beklaagde voorhoudt dat de manipulaties die Jansen moest uitvoeren te rangschikken zijn onder de eenvoudige manipulaties waarvoor het ledigen van de reaktor in het veiligheidsrapport niet is voorzien; dat echter volgens de Inspectie van de arbeidsveiligheid en volgens de deskundige professor Hoste zij te beschouwen zijn als belangrijke manipulaties die ingevolge de veiligheidsvoorschriften met ledige reaktorkuip dienen te gebeuren.

Overwegende dat het vaststaat dat geen enkel der hierboven aangehaalde veiligheidsmaatregelen genomen was: er werd geen waterscram uitgevoerd en er waren geen veiligheidsstaven boven de reaktor opgehangen.

Overwegende dat de afwezigheid van de voorgeschreven speciale veiligheidsmaatregelen ingeval van manipulaties in de kasemat te wijten is, zoals eerste beklaagde het erkend heeft, aan het feit dat hij zich geen rekenschap heeft gegeven dat op het ogenblik dat hij het bevel gaf de configuratie van de reaktor te wijzigen er geen veiligheidsstaven meer voorhanden waren boven de reaktor, zodat de veiligheid bijgevolg alleszins het ledigen van de reaktorkuip gebod.

Overwegende dat eerste beklaagde, hoewel ondergeschikt aan de heren François Motte en José Delrue aan wie een taak van supervisie was opgedragen, in feite de leiding had van het experiment Venus en de zorg voor de veiligheid van het personeel dat hem tijdens de duur van het experiment bijstond, o.m. Jansen Ferdinand.

Overwegende dat eerste beklaagde die ingevolge zijn verblijf en studie te Saclay een grote bekwaamheid inzake kernenergie had verworven (cfr. verklaring van prof. Hoste ter zitting) en die medegewerkt had aan het veiligheidsrapport, klaarblijkelijk de veiligheidsvoorschriften kende en tevens wist welke gevaren er aan het niet-naleven ervan verbonden waren.

Overwegende dat er voorzeker geen ongeval zou plaats hebben gehad indien Jansen Ferdinand die hem opgedragen dubbele taak had uitgevoerd in de opgegeven volgorde (cfr. verslag van prof. Hoste, bl. 9).

Overwegende dat het niet minder waar is dat het ongeval evenmin zou gebeurd zijn, zelfs in geval van uitvoering der taken in omgekeerde volgorde, indien slechts één der veiligheidsvoorschriften zou zijn nageleefd.

Overwegende dat veiligheidsvoorschriften o.m. worden uitgevaardigd om een steeds mogelijk en op zeker ogenblik zelfs onvermijdelijk falen van de mens en/of van het materiaal op te vangen en om er omzeggens automatisch aan te verhelpen.

Overwegende dat het niet-toepassen van de veiligheidsvoorschriften, in casu het ledigen van de reaktorkuip, het gevolg is van een vergissing en van een beoordelingsfout van eerste beklaagde betreffende de configuratie van de reaktor — hij dacht dat er veiligheidsstaven boven de reaktor aanwezig waren waar zulks in werkelijkheid niet het geval was.

Overwegende dat het bewust niet-naleven van formele en goed gekende veiligheidsvoorschriften zoals in casu, weze het dan wegens een vergissing en verkeerde beoordeling van de toestand van de reaktor, uiteraard het gebrek aan vooruitzicht en voorzorg uitmaakt zoals voorzien door art. 418-420 SWB en de letsels die Jansen Ferdinand heeft opgelopen voor gevolg heeft gehad.

Overwegende dat de betichting ten laste van eerste beklaagde gelegd derhalve bewezen is.

Overwegende dat wat tweede en derde beklaagde betreft het Openbaar Ministerie verwijst naar de wijsheid van de rechtbank.

Overwegende dat het gedane onderzoek niet bewezen heeft dat tweede en derde beklaagden door onvoorzichtigheid of nalatigheid zouden bijgedragen hebben tot het toebrengen van slagen of verwondingen aan Jansen Ferdinand;

dat de betichting te hunnen opzichte niet bewezen is en zij derhalve dienen vrijgesproken.

Overwegende dat bij de toemeting van de straf tegen eerste beklaagde uit te spreken er rekening dient gehouden, vooreerst met het feit dat de letsels van Jansen Ferdinand niet uitsluitend het gevolg zijn van het misdrijf door eerste beklaagde gepleegd en ten tweede met het feit dat hij in vrij moeilijke omstandigheden moest werken, o.m. in verband met de personeelsbezetting. Volgens professor Hoste (verslag bl. 7 en 10) ontbrak er een ingenieur om eerste beklaagde bij te staan en om een controle van de beslissingen die hij nam mogelijk te maken, alsmede een tweede technicus die zijn bijstand zou hebben verleend in geval van werkzaamheden in de kasemat.

Overwegende dat vierde gedaagde burgerlijk verantwoordelijk is voor de kosten die ten laste van eerste beklaagde worden gelegd; dat het inderdaad niet betwist is dat eerste beklaagde op het ogenblik van de feiten aangestelde was van vierde gedaagde en deze feiten heeft gepleegd in de uitvoering van de diensten tot dewelke hij door vierde gedaagde gebezigd was.

Op burgerlijk gebied

Overwegende dat de vordering van de burgerlijke partij strekt, na veroordeling op strafgebied, tot solidaire veroordeling van de drie beklaagden en de burgerlijk verantwoordelijke partij tot betaling van een bedrag van 2.500.000 fr. te provisionele titel en tot aanstelling van een dokter-deskundige.

Overwegende dat het hier betreft een vordering tot schadevergoeding volgens de principes van gemeen recht, bij de rechtbank aanhangig gemaakt bij toepassing van art. 4 van de wet van 17 april 1875.

Overwegende dat, gezien de vrijspraak van tweede en derde beklaagden op strafrechtelijk gebied, de rechtbank onbevoegd is om kennis te nemen van de eis van de burgerlijke partij, voor zover deze gericht is tegen tweede en derde beklaagde.

Overwegende dat eerste beklaagde en de burgerlijk verantwoordelijke partij vooreerst de onbevoegdheid van de rechtbank opwerpen en vervolgens de ontvankelijkheid en gegrondheid van de vordering betwisten.

Wat betreft de bevoegdheid en ontvankelijkheid

Overwegende vooreerst dat ter verduidelijking van de door eerste beklaagde en de burgerlijk verantwoordelijke partij ter zake aangevoerde argumentatie dient aangestipt dat de al dan niet ontvankelijkheid te herleiden is tot het onderzoek van de bevoegdheid van de rechtbank.

Overwegende dat te dien einde eerste beklaagde en de burgerlijk verantwoordelijke partij twee soorten argumenten voorhouden, geput enerzijds uit art. 29 van de samengeschiedelde wet d.d. 28 september 1931 op de arbeidsongevallen en artikel 52 van de wet van 24 december 1963 op de beroepsziekten, beide wetten in casu toepasselijk zijnde door art. 14 van de wet van 27 juli 1962, hetzij door art. 9 van de wet van 18 juli 1966 en anderzijds door de attributie van uitsluitende bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel respectievelijk bij de artikelen 16 en 10 van laatstgenoemde wetten.

Overwegende voorafgaandelijk dat ingevolge het Koninklijk Besluit van 2 oktober 1967, verschenen in het Belgisch Staatsblad d.d. 6 oktober 1967, bij toepassing van art. 14 van de wet van 18 juli 1966, de wet van 27 juli 1962 sinds voormelde datum afgeschaft is geworden en tezelfdertijd vervangen door de wet van 18 juli 1966, met als gevolg dat op het tijdstip van het ontstaan van de schade de wet van 27 juli 1962, van toepassing is, terwijl op het tijdstip van de berechting de wet van 18 juli 1966 van toepassing is.

Overwegende dat de wet van 18 juli 1966 geen enkele uitdrukkelijke bepaling bevat betreffende een toepasselijkheid op vroeger ontstane situaties.

Overwegende dat uit het onderzoek van beide wetten blijkt dat de attributie van bevoegdheid slechts geldt voor de vorderingen gesteund op deze wetten, zodat de desbetreffende voormelde artikelen 16 en 10 een onsplitsbaar geheel uitmaakt met deze wetten, met als gevolg dat in casu geen toepassing kan worden gemaakt van de algemeen geldende principes van terugwerkende kracht, of onmiddellijke toepasselijkheid van wettelijke bepalingen inzake loutere rechtspleging op reeds ontstane situatie.

Overwegende dat tussen beide wetten fundamentele verschillen bestaan, onder meer inzake de principes van verantwoordelijkheid en aansprakelijke rechtspersonen, zodat in casu bij toepassing van art. 2 B.W.B. de wet van 27 juli 1962 toepasselijk is (De Page, Tome I, nr. 231-bis, uitgave 1962).

Wat betreft het argument geput uit de wet op de arbeidsongevallen en beroepsziekten

Overwegende dat art. 14 van de wet van 27 juli 1962 uitdrukkelijk bepaalt: « het herstel van de schade veroorzaakt door arbeidsongevallen en beroepsziekten blijft onderworpen aan de bestaande wetgevingen ».

Overwegende dat de wetten op de arbeidsongevallen en beroepsziekten bepalen dat het herstel van de schade kan geschieden op twee wijzen: hetzij in principieel door een speciaal eigen regiem van forfaitaire vergoeding, hetzij weliswaar per uitzondering, door een vergoeding op basis van gemeen recht krachtens respectievelijk art. 19 al. 1 en art. 48/1.

Overwegende dat volgens de algemene hedendaagse rechtsleer en rechtspraak de voormelde respectievelijke art. 29 en 52 niet toepasselijk zijn ingeval van een vordering op basis van gemeen recht, waarop art. 4 van de wet van 17 april 1878 toepasselijk blijft. (De Leye — Vergoeding voor arbeidsongevallen, nr. 308).

Wat betreft het argument geput uit art. 16 van de wet van 27 juli 1962

Overwegende dat uit gans de ekonomie van de wet van 27 juli 1962, welke als tijdelijk en voorlopig werd beschouwd, blijkt dat geen enkele afbreuk werd gedaan aan onze algemene principes inzake verantwoordelijkheid in het algemeen, doch dat enkel aan het Studiecentrum voor Kernenergie opgelegd werd zekerheden te verstrekken betreffende verbintenissen, voortspruitende uit een aquiliane verantwoordelijkheid hetzij diliktueel of quasideliktueel zoals voorzien in de art. 1382 B.W. en volgende en dit in haren hoofde of in hoofde van derden (art. 2 en 3 — zie memorie van toelichting — Dok. Senaat: 1961-1962-nr. 118).

Overwegende dat in het licht hiervan en mede door de voorbereidende en parlementaire werkzaamheden dient besloten te worden dat geen enkele bepaling van de wet van 27 juli 1962 toelaat te besluiten dat art. 4 van de wet van 17 april 1878 niet meer toepasselijk zou zijn.

Overwegende dat in tegenstelling met hetgeen gans ten onrechte voorgehouden wordt door de eerste beklagde en de burgerlijk verantwoordelijke partij, juist uit de voorbereidende en parlementaire werkzaamheden op herhaalde en duidelijke wijze blijkt dat voormeld art. 4 wel toepasselijk blijft (Dok. Senaat: Verslag Commissie 1961-1962/208/blz. 5; behandeling Senaat 1961-1962/nr. 45/ bl. 1087; 3/blz. 5; motivering van amendementen: 1961-1962 nr. — Dok. Kamer: Verslag Commissie 1961-1962/nr. 349/nr. 4 en 5; vooral Behandeling Kamer: 1961-1962/nr. 81 - blz. 52).

Overwegende vervolgens dat, afgezien nog van het feit dat de wet van 18 juli 1966 in casu niet toepasselijk is, eerste beklagde en de burgerlijk verantwoordelijke partij gans ten onrechte een argument willen putten uit art. 10 van de wet en het advies van de Raad van State dienaangaande, vermits de draagwijdte van art. 10, gedetermineerd zijnde door de ekonomie van gans deze wet, waarbij in principieel uitsluitend een objektieve verantwoordelijkheid in hoofde van één aansprakelijke rechtspersoon werd ingevoerd, verschillend is van art. 16 van de wet van 27 juli 1962 (zie vooral: Dok. Senaat: 1965-1966 nr. 112 — memorie van toelichting blz. 4 — Advies Raad van State — art. 25/b blz. 54 en art. 28 blz. 56).

Overwegende bijgevolg dat de rechtbank bevoegd is en dat de vordering, zoals uit het zittingsblad blijkt, regelmatig aanhangig gemaakt door stelling van burgerlijke partij, ontvankelijk is.

Wat de gegrondheid betreft

Overwegende dat waar, zoals in casu de schade het gevolg is van een schadeverwekkend feit in de loop van en naar aanleiding van een arbeidsovereenkomst en/of van een beroepsrisiko een vordering tot schadevergoeding in gemeen recht tegenover de werkgever en/of een medeaangestelde slechts gegrond is voor zover bewezen is dat het ongeval of de ziekte opzettelijk werd veroorzaakt.

Overwegende vooreerst dat op te merken valt dat de burgerlijke partij, alhoewel zij in het beschikkend gedeelte van haar schriftelijke besluiten de solidaire veroordeling vordert van de beklagden en de burgerlijk verantwoordelijke partij, in het motiverend gedeelte ervan echter zich slechts beroept op art. 48/1/1 van de wet van 24 december 1963, voorhoudende dat het hier een beroepsziekte geldt, opzettelijk veroorzaakt door de werkgever, welke in huidige geding slechts als burgerlijk verantwoordelijke partij voor haar aangestelden betrokken is.

Overwegende dat uit het relaas van de feitelijkeheden, zoals voormeld, en uit het medisch deskundig verslag blijkt dat het hier op huidige tijdstip niet gaat om een beroepsziekte, doch wel om een arbeidsongeval, zijnde een plotselinge en ongewone gebeurtenis, welke van buitenuit en op plotselinge wijze heeft ingewerkt op de burgerlijke partij, tijdens en naar aanleiding van de uitvoering van haar arbeidsovereenkomst en waardoor een letsel, een lichamelijke stoornis en een ziekte ontstond met als gevolg een werkombekwaamheid.

Overwegende dat, waar de wetgever enkel een formele definitie geeft van de beroepsziekte via een opneming in een lijst bij Koninklijk Besluit, de rechtsleer verschillende onderscheidskriteria heeft uitgewerkt zoals het verschil in oorzakelijke factoren, het verschil in de aard der schade, het verschil van oorzakelijk verband, welke in huidige geval doen besluiten tot een arbeidsongeval en niet tot een beroepsziekte (Belgisch Tijdschrift voor Sociaal Recht: 1963 nr. 5 en 6 - Horion, Traité des Accidents du Travail, 1964, blz. 81, nr. 124).

Overwegende overigens dat in dit verband de burgerlijke partij zich beperkt tot het voorhouden dat zij slachtoffer is van een ziekte opgenomen in art. 1 van het Koninklijk besluit van 18 januari 1964, wanneer echter zoals reeds voormeld een ziekte eveneens het gevolg kan zijn van een arbeidsongeval, zelfs niettegenstaande de ziekte voorkomt op de lijst van de beroepsziekten zoals bepaald bij voormeld Koninklijk Besluit (De Leye, Vergoeding van Arbeidsongevallen, blz. 23, nr. 35).

Overwegende trouwens dat de burgerlijke partij weliswaar onder voorbehoud in die zin gedagvaard heeft voor het vrederecht te Mol.

Overwegende volledigheidshalve en in elk geval dat, alhoewel de vereiste opzettelijkheid niet noodzakelijkerwijze uitgesloten is ingeval van een tenlastelegging op

418-420 van het strafwetboek, er hier geen enkel element toelaat te aanvaarden noch dat eerste beklagde of de burgerlijk verantwoordelijke partij opzettelijk het ongeval of de ten onrechte voorgehouden beroepsziekte zouden hebben veroorzaakt, noch dat het vermoeden ingesteld door art. 48/1/1 zou gelden, vermits geen enkele voorwaarde van het vermoeden bewezen is, hetgeen op preciese wijze vereist is zonder enig appreciatievermogen aan de rechtbank.

(R.G.A.R. 1964, blz. 7289 - Mons J.).

Overwegende dienvolgens dat de vordering in gemeen recht van de burgerlijke partij, hoe pijnlijk en betreurenswaardig haar toestand ook moge wezen, in de huidige stand van de wetgeving ongegrond voorkomt.

Gezien art. 162, 191, 194 van het strafvorderingswetboek; 38, 40 van het strafwetboek; 1 van de wet van 5 maart 1952; 91 van het Kon. Besluit van 28 december 1950; 2, 11, 12, 14, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 41 van de wet van 15 juni 1935; 3, 4, 21 tot 28 van de wet van 17 april 1878.

Om deze redenen,

En door toepassing van art. 418, 420 van het strafwetboek, door de Voorzitter aangehaald.

De verjaring der strafvordering tijdig en nuttig gestuit zijnde door de behandeling der zaak ter zitting van 13 december 1968.

De rechtbank, vonnissende op tegenspraak:

Veroordeelt eerste beklagde tot een geldboete van honderd frank.

— boete verhoogd met 190 opdecieimen, aldus gebracht op tweeduizend frank, en vervangbaar bij gebrek aan betaling binnen de wettelijke termijn door één maand gevangenzitting.

En aangezien beklagde nog geen veroordeling heeft opgelopen en een maatregel van genadigheid van aard is om zijn verbetering te doen hopen.

Gezien art. 8 van de wet van 29 juni 1964.

Zebt dat de straf maar zal uitgevoerd worden voor zoveel hij binnen de drie jaar een feit begaat waarvoor hij een nieuwe veroordeling tot kriminele of tot korrekcionele hoofdgevangenis van meer dan twee manden zonder uitsstel oploopt.

Verwijst beklagde tot de kosten van het geding, opzichts hem begroot op negenenvijftigduizend tweehonderd eenendertig frank, hierin niet begrepen zijnde de kosten van het verslag van professor Devooght, dat uit de debatten werd geweerd.

Legt de kosten van dit deskundig verslag ten laste van de Staat.

En aangezien de kosten waartoe beklagde verwezen wordt meer dan drieduizend frank belopen.

Gezien art. 1, 2, 4, 5 van de wet van 27 juli 1871, gewijzigd door de wet van 1 maart 1949; art. 47 van het strafwetboek.

Zegt die die kosten invorderbaar zullen zijn bij lijfswang en bepaalt de duur ervan op één maand.

Verklaart vierde gedaagde burgerlijk en solidair aansprakelijk met eerste beklagde voor de kosten, ten laste van deze laatste gelegd.

Spreekt tweede en derde beklagde vrij, zonder kosten.

Op burgerlijk gebied

Verklaart zich onbevoegd om kennis te nemen van de eis van de burgerlijke partij opzichts tweede en derde beklagde.

Verklaart zich bevoegd om kennis te nemen van de eis van de burgerlijke partij opzichts eerste beklagde en de burgerlijke verantwoordelijke partij.

Verklaart de eis van de burgerlijke partij ontvankelijk, doch ongegrond en wijst haar ervan af.

Verwijst haar tot de door haarzelf veroorzaakte kosten.

CORRECTIONELE RECHTBANK VAN ANTWERPEN.

Raadkamer. — 27 januari 1969.

Voorzitter: M. Wildiers.

Op. Min.: M. Van Eeckhout.

Advocaten: Mrs. Lhonneux en Van Peeterssen.

Raadkamer in strafzaken. — Aanstelling burgerlijke partij. — Ontvankelijkheid. — Beoordeling door de Raadkamer.

De bevoegdheid van de onderzoeksgerechten tot beoordeling van de ontvankelijkheid ener aanstelling als burgerlijke partij bestaat enkel wanneer deze aanstelling als gevolg heeft de publieke vordering in beweging te brengen.

Zulks is het geval wanneer de burgerlijke partij zich heeft aangesteld vóór de onderzoeksrechter maar de Prokureur des Konings vóór de Raadkamer de niet-vervolgving vordert, daar alsdan de Raadkamer enkel bevoegdheid krijgt over de publieke vordering ingevolge deze aanstelling. De regelmatigheid van het in beweging brengen der publieke vordering hangt in dit geval af van de ontvankelijkheid der aanstelling als burgerlijke partij.

Wanneer het Openbaar Ministerie de verzending vordert naar de Correctionele Rechtbank, heeft de Raadkamer zich niet uit te spreken over de ontvankelijkheid van de aanstelling als burgerlijke partij.

O.M. en B... t./ B... en V...

Overwegende dat door verdachten vooreerst wordt voorgehouden de niet-ontvankelijkheid van de aanstelling van de burgerlijke partij zodat dienvolgens de nietigheid van alle daden van onderzoek wordt gevorderd;

Overwegende dat de bevoegdheid van de Raadkamer om de ontvankelijkheid van de aanstelling van de burgerlijke partij te beoordelen nog steeds wordt beheerst door het arrest van het Hof van Cassatie van 3 november 1930 (Pas. 1930, I, 348) waar als stelregel wordt aanvaard dat de onderzoeksgerechten niet als zending hebben de ontvankelijkheid van de aanstelling als burgerlijke partij te beoordelen, maar slechts als zending hebben de bezwaren aangaande de schuld te onderzoeken; dat dientengevolge de betwisting in de Raadkamer slechts betrekking heeft op de publieke actie en dat de burgerlijke vordering er vreemd moet aan blijven; dat deze stelling, onbetwistbaar vóór de wetten van 25 oktober 1919 en 22 juli 1927, vermits de burgerlijke partij zelfs niet mocht verschijnen voor de Raadkamer, niet gewijzigd werd door de nieuwe wetsbepalingen (zie Braas blz. 72, Van Roye « Le Manuel de la Partie Civile » nr. 128 - zie ook de noten van A. Le Paige onder Beroep Brussel 20 oktober 1933, Revue des Assurances et des Responsabilités 1935-1815 en onder Beroep Brussel 19 juni 1931 - Ibid. 1933 - 1396; contra of gedeeltelijk Beroep Brussel, 25 juni 1930, Pas. 1930, II, 176, dat later werd onderworpen aan het Hof van Cassatie hetgeen als gevolg had het bovenvermeld arrest van Cassatie, verder het bovenvermeld arrest van 20 oktober 1933);

Dat in een meer genuanceerde en meer uitgediepte studie, die als de juiste oplossing van het probleem moet aanvaard worden, R. Screvens, zich beroepend op een rekvisitorium van de Heer Advocaat-Generaal Janssens in verband met het arrest van Cassatie 18 mei 1908 (Pas. 1908, I, 185) in de « Revue de Droit Pénal » 1957-58 laat gelden dat men, aan de onderzoeksgerechten niet elke bevoegdheid tot beoordeling van de ontvankelijkheid van de aanstelling als burgerlijke partij mag ontzeggen, maar dat deze bevoegdheid slechts bestaat indien deze

aanstelling als gevolg heeft de publieke vordering in beweging te brengen ; dat de publieke vordering op drieërlei wijze kan in werking gebracht worden :

1) de Procureur des Konings vordert het instellen van een gerechtelijk onderzoek, afgezien van elke aanstelling als burgerlijke partij, en vraagt verwijzing naar de Rechtbank ;

2) de Procureur des Konings vordert het instellen van een gerechtelijk onderzoek na aanstelling als burgerlijke partij en vraagt verwijzing naar de Rechtbank ;

3) de burgerlijke partij heeft zich aangesteld vóór de Onderzoeksrechter maar de Procureur des Konings vordert de niet-vervolgving vóór de Raadkamer ;

Dat het slechts in dit laatste geval is dat de Raadkamer bevoegd is om de ontvankelijkheid van de aanstelling als burgerlijke partij te beoordelen, omdat dan de Raadkamer de publieke vordering alleen onder haar bevoegdheid krijgt ingevolge deze aanstelling, zodat in dit geval, in tegenstelling met de twee andere mogelijkheden, de regelmatigheid van het in beweging brengen van de publieke vordering afhangt van de ontvankelijkheid van de aanstelling als burgerlijke partij ;

Overwegende dat in casu de Raadkamer zich dus niet uit te spreken heeft over de ontvankelijkheid van de aanstelling als burgerlijke partij vermits de Heer Procureur des Konings de verwijzing naar de Correctionele Rechtbank vordert ;

Overwegende dat de verdachten verder terecht laten opmerken dat er slechts een verwijzing naar de Correctionele Rechtbank kan uitgesproken worden indien er bezwaren bestaan aangaande het plegen van een misdrijf ;

Overwegende dat verdachten volgens de gegevens van de bundel een bepaald bedrag zouden af te rekenen hebben gehad met de burgerlijke partij en hier in gebreke zouden gebleven zijn zoals trouwens blijkt uit de verklaring van eerste verdachte zelf ;

Overwegende dat eerste verdachte beweert dat hij valt onder het statuut der Wet van 30 jnli 1963 en dat een proceduur hangende is voor de Werkrechtssraad en ook voor de Koophandelsrechtbank, waarbij door hem zekere bedragen worden opgevorderd en dat hij besluit tot het bestaan van een prejudicieel geschil dat zou moeten beslecht worden vooraleer de Strafrechtbank zich uit te spreken heeft ;

Overwegende dat de juridische verhouding en de financiële verplichtingen tussen partijen die voldoende blijken, niet alleen uit de verklaringen van de Heer B. (klacht stuk 6, stukken 32 en 29) van zijn gewezen boekhouder, de Heer R. (stuk 37), doch ook uit de verklaringen van eerste verdachte zelf (stukken 42, 41, 45, 48, 47, 50, 49) en meer bepaald zijn verklaring aan de Heer Onderzoeksrechter waar hij schuld bekent en toegeeft dat zijn persoonlijke vorderingen totaal niets te maken hebben met het achterhouden van gelden (stuk 46), van de Heer V. H. (stuk 62 verso), van de Heer V. E. (stuk 69), er op wijzen dat voldoende bezwaren bestaan wat betreft een misbruik van vertrouwen ; dat het zonder belang is vast te stellen dat het verduisterd of verspilld voorwerp aan de verdachte werd overhandigd door de burgerlijke partij of door een derde (R.P.D.B. Verbo Abus de Confiance, nr. 48) ;

Dat verdachten zeer laattijdig en slechts na het vaststellen van het achterhouden van gelden zekere rechten hebben vooropgezet aangaande R.M.Z. ;

Dat tegen tweede verdachte zoals tegen eerste verdachte voldoende bezwaren bestaan gezien de samenwerking van man en vrouw in de zaak ;

Overwegende dat de verdachtmaking van oplichting, voorkomend in de aanstelling als burgerlijke partij, niet

te weerhouden is ;

Overwegende dat de tenlastelegging vatbaar is voor correctionele straffen ingevolge de artikelen 66 en 491 van het Strafwetboek ;

Overwegende dat het bedrag dat zou verduisterd zijn geweest slechts 558.165 fr. kan behelzen vermits de intresten hierbij niet dienen gerekend te worden ;

Gelet op het artikel 130 van het Wetboek van Strafvordering, op het enig artikel par. XV der Wet van 25 oktober 1919, op de artikelen 11 tot 13, 16, 21, 31 tot 37, 40 tot 42 der Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken en op artikel 63 van het Wetboek van Strafvordering ;

Om deze redenen :

de Raadkamer,

Rechtdoende op tegenspraak ten overstaan van beide verdachten,

Zegt dat de feiten, zoals zij in de vordering van de Heer Procureur des Konings omschreven zijn, zich eenenzelfigen met de tenlastelegging van oplichting voorzien in de stelling als burgerlijke partij.

Zegt dat de Raadkamer niet bevoegd is om te oordelen over de ontvankelijkheid van de aanstelling van de burgerlijke partijen ; en dat zij ook niet te oordelen heeft over de eventuele nietigheid van de daden van onderzoek.

Verklaart zich bevoegd ratione materiae.

Zegt dat er geen aanleiding bestaat om te zeggen dat de zaak niet in staat is zolang er niet door de Werkrechtssraad en de Koophandelsrechtbank geoordeeld werd over de vorderingen van eerste verdachte.

Verwijst de stukken van het geding en de eerste en tweede voornoemde verdachten naar de Correctionele Rechtbank van het arrondissement Antwerpen, om er gevonnist te worden naar luid der Wet hoofdens de tenlastelegging in hunnen hoofde aangehaald en weerhouden in de geschreven rechtsvordering van het Openbaar Ministerie dd. 18 september 1968, met dien verstande dat het daarin voorziene bedrag dient herleid te worden op 558.165 fr.

NOOT. — Beroep werd aangetekend door de verdachten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

Kort geding. — 15 februari 1969.

Voorzitter : M. Wuyts.

Referendaris : M. Van den Bossche.

Advokaten : Mrs. Arts en Castille.

Onrechtmatige mededinging. — K.B. van 23 december 1934. — Vordering van groothandelaar tegen detaillist.

Eiseres, die een groothandel exploiteert als concessionair van de produkten Valio (kaas), heeft met de fabrikant van de koekjes Tuc een overeenkomst gesloten, volgens welke als reclame hun beider produkten onder één pakket tegen verminderde prijs op de markt zullen gebracht worden. Eiseres heeft een winkelier krachtens het K.B. nr. 55 van 23 december 1934 gedaagd op grond dat hij beide artikelen uit het pakket van elkaar scheidt en ze afzonderlijk verkoopt tegen een prijs die lager is dan de opgelegde verminderde prijs.

Daar eiseres een groothandelaar, en gedaagde een detaillist is, bedelen zij niet dezelfde cliënteel en kunnen zij niet als mededingers in de zin van voornoemd K.B. aangemerkt worden.

P.V.B.A. De Keyser & Cie t./P.V.B.A. G. Van Reybroeck.

Overwegende dat de eis ertoe strekt: 1° verweerster te horen bevelen dat zij gehouden is onmiddellijk het aanbod van de « Valio Luz Crème », anders dan met aanbod van drie pakjes « Tuc » in één pakket, stop te zetten; minstens, het aanbod van één pakje « Valio Lux Crème » tegen 17,75 fr. met één pakje gratis stop te zetten; 2° te horen bevelen dat huidige bevelschrift zal gepubliceerd worden in drie dagbladen naar keuze van aanlegster en door aanplakking in de uitbatingen van verweerster;

Overwegende dat aanlegster, tot staving van haar eis, aanvoert dat zij met de N.V. Codega een overeenkomst heeft gesloten, waarbij ten titel van reclame de dubbelverkoop werd voorzien van hun merkprodukten « Tuc » en « Valio » onder de vorm van één pakket, inhoudend een doos « Valio » kaas en drie pakjes « Tuc »-koekjes op de markt te brengen tegen een verlaagde prijs van 28 fr.; dat verweerster beide artikelen uit dit pakket van elkaar heeft gescheiden en afzonderlijk ter verkoop heeft aangeboden aan een prijs die lager is dan de opgelegde verminderde prijs: dat hierdoor verweerster zich heeft schuldig gemaakt aan oneerlijke mededinging; dat het behoort aan deze praktijken een einde te stellen;

Overwegende dat verweerster ontkent daden van oneerlijke mededinging te hebben gesteld;

Overwegende dat de vordering van aanlegster, gesteund op het K.B. nr. 55 van 23 december 1934, alleen kan ingesteld worden wanneer aanlegster een mededinger van verweerster is;

Overwegende dat uit de bestanddelen der zaak blijkt dat verweerster een detailhandelaar is; dat aanlegster daarentegen een groothandel uitbaat als concessionair van alleenverkoop van de produkten « Valio » in België; dat partijen niet hetzelfde cliënteel bedelen; dat zij dan ook niet in de zin van het K.B. nr. 55 van 23 december 1934 als mededingers kunnen bestempeld worden (cf. Van Ryn, I, nr. 214,30, Kooph. Antwerpen, 22-1-62, R.W. 1961-62, 1713; Kooph. Brussel 23-3-62, J.T. 1962, 298);

Overwegende dat bijgevolg de feiten, die door aanlegster ten laste van verweerster worden gelegd, zelfs indien zou aangenomen worden dat zij quasidelikten uitmaken, niet als daden van oneerlijke mededinging kunnen gekwalificeerd worden en het ophouden ervan niet door de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel, zetende in kortgeding, op basis van het K.B. nr. 55 van 23 december 1934, kan bevolen worden;

Overwegende dat dienvolgens de eis ongegrond is;

Om deze redenen,

Meldende dat de bepalingen van artikel 2 van de wet van 15 juni 1935 in acht genomen werden;

verklaren de eis ongegrond, wijzen aanlegster af van haar vordering; veroordelen aanlegster in de kosten van het geding.

POLITIERECHTBANK TE WAARSCHOOT

7 juni 1967.

Rechter: M. Roels van Kerckvoorde.

Advocaten: Mrs. Van Haesebroeck en Martens.

Geneesheer. — Honorarium. — Wet van 9 augustus 1963.

— Onwettelijkheid van het K.B. van 30 december 1966.

— Wettelijkheid van het K.B. van 24 januari 1966.

Verdachte, geneesheer, wordt vervolgd op grond dat hij honoraria heeft gevraagd die hoger waren dan de door

hem op 31 december 1964 toegepaste honoraria verhoogd met 5 % (K.B. van 24 januari 1966).

Hij vraagt toepassing van het K.B. van 30 december 1966 dat opheffing verleent voor alle feiten die nog geen aanleiding gegeven hebben tot een rechterlijke beslissing met kracht van gewijsde. Krachtens art. 107 Grondwet echter kan de Rechtbank die bepaling niet toepassen, daar geen wet de Koning gemachtigd heeft de strafsancities te beperken of ervan te ontslaan.

Verdachte roept ook tevergeefs in dat het K.B. van 24 januari 1966 strijdig is met art. 6 grondwet. Dat K.B. werd uitgevaardigd krachtens en overeenkomstig de wetten van 9 augustus 1963 en 14 februari 1961 en het staat de rechter niet vrij deze wetten aan de grondwet te toetsen.

Verdachte wordt niettemin vrijgesproken, daar blijkt dat hij niet heeft kunnen weerstaan aan de druk die op hem werd uitgeoefend door zijn groepering.

X.

Verdacht van:

te Sl., op 31-1-1966 en andere data:

als geneesheer, vier en twintig maal, aan een vrij- of verplicht verzekerde een honorarium te hebben gevraagd dat hoger was dan het ereloon dat door hem werd toegepast op 31-12-1964, verhoogd met 5 %;

Art. 1 en 3 - K.B. 24-1-1966 tot vaststelling van maximumtarieven van honoraria en prijzen voor sommige geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (art. 103 - Wet van 9-8-1963, gewijzigd bij art. 43 - Wet van 8-4-1965).

1° In rechte:

A. Nopens art. 107 van de Grondwet:

Overwegende dat de verdediging toepassing vraagt van het K.B. van 30 december 1966 art. 1 waarbij de opheffing wordt voorzien van alle feiten die geen aanleiding gegeven hebben tot een rechterlijke beslissing met kracht van gewijsde;

Overwegende dat bij dit bedoeld K.B. de uitvoerende macht zich een bevoegdheid toeëigent welke zij niet vindt in art. 52 van de Eenheidswet van 14 februari 1961 noch in art. 103 van de wet van 9 augustus 1963 gewijzigd door art. 43 van de Wet van 8 april 1965;

Dat bij toepassing van art. 107 van de Grondwet, de Politierechter gerechtigd is en verplicht is de toepassing te weigeren van het K.B. dd. 30 december 1966;

Dat de verslaggever der Controle Sectie tijdens de uitvoering van de Grondwet op 6 februari 1831 verhaalt: « Les règlements ou les arrêts auxquels donne lieu l'exécution des lois ne peuvent ni outrepasser la loi ni y être contraire, et l'autorité judiciaire ne doit les appliquer qu'autant qu'ils sont conforme à la loi » cfr. « Union Belge » nr. 85 en nr. 112;

Dat het patent is dat de Wet van 1 augustus 1963 aan de Koning de macht niet verleende de strafsancities te schorsen, van uitvoering te ontslaan van de uitvoering van de Wet of de overtredingen te beperken tot bepaalde categorieën;

Dat terecht dus het Openbaar Ministerie vervolging inspande voor alle inbreuken gepleegd op de maximumprijzen tussen 28 januari en 8 juni 1966 zonder onderscheid van categorie onder de verplichte en vrij verzekerden;

Overwegende dat het K.B. dd. 6 juni 1966 - Staatsblad dd. 28 juni 1966, het K.B. dd. 24 januari 1966 - Staatsblad 26 januari 1966 - opheft doch niet met terugwerkende kracht tot dusverre dat de maximumtarieven blijven bestaan voor de periode van 28 januari tot 8 juni 1966;

Dat zoals hoger gezegd het K.B. dd. 30 december 1966 op onwettige wijze, zonder wettige grondslag, bepaalde inbreuken onttrekt aan de toepassing van art. 103 van de Wet van 9 augustus 1963 gewijzigd bij art. 43 van de Wet van 8 april 1965;

B.

Overwegende dat beklagde vraagt de uitspraak nopens de telastlegging, in beraad te houden tot na de uitspraak van de Raad van State nopens het aldaar ingediende verhaal dd. 24 maart 1966 strekkende tot het horen nietig verklaren van het K.B. van 24-1-1966 waarop het Openbaar Ministerie zijn vordering steunt;

Dat de toepasselijkheid van het K.B. niet wordt geschorst door de instelling van een verhaal bij de Raad van State tegen dit K.B. op grond van nietigheid van bedoeld K.B.

Overwegende dat beklagde zich beroept op art. 6 der Grondwet om de nietigheid te vragen van het K.B. van 24 januari 1966;

Dat het aan de Rechtsmachten verboden is de grondwettelijkheid der wetteksten na te gaan, dat deze bevoegdheid enkel berust bij de Wetgevende Macht;

Overwegende dat het K.B. dd. 24-1-1966 genomen werd krachtens en overeenkomstig de wetten van 9-8-1963 en 14-2-1961, maar het gemotiveerd advies dd. 17-1-1966 van het beheerscomité van de dienst voor geneeskundige verzorging van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (art. 34, par. 13 van de Wet van 9-8-1963 gewijzigd bij de Wet van 8-4-1965 art. 16);

II. Ten gronde :

Overwegende dat het Openbaar Ministerie op verzoek van de burgerlijke partij het bewijs voorbrengt dat Dr. W. een individuele verbintenis heeft afgesloten met de syndicale kamer der geneesheren der provincie Oost- en West-Vlaanderen onder nr. 1.047;

Overwegende dat het blijkt uit de bundel en de verhandeling der zaak ter zitting dat alle beklagden het identiek overdreven ereloon hebben opgevorderd;

Dat het ereloon van 80 frank en 130 frank steeds voorkomt;

Dat de beklagde van de leiding van de syndicale kamer waarbij hij aangesloten was richtlijnen had ontvangen waarbij hem opgelegd werd zich niet te vergenoegen met een verhoging van 5 % maar wel degelijk 80 en 130 frank naar gelang het geval op te vorderen;

Overwegende dat er dient rekening gehouden met de omstandigheden en de druk gespannen atmosfeer waarin dit bevel van de syndicale kamer aan de beklagde dokters werd medegedeeld en dat de spanning welke tussen de Regering en de dokters toen heerste van zulke aard was dat er terecht niet alleen toepassing dient gemaakt van verzachtende omstandigheden maar dat het gebleken is dat de beklagde niet heeft kunnen weerstaan aan de druk op hem uitgeoefend door zijn groepering of syndicale kamer;

BALIELEVEN

Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel

De Westhoek, de Blankaart en het Gerechtelijk Wetboek Woumens triduum

In zomeravonden loeit er nog de roerdomp in het riet der moerassen. Je ziet er geen openbare verlichting; je ziet er nog de hemel en de horizon; je hoort er geen auto's en er zijn er nog plaatsen waar geen mens ooit een voet

heeft gezet... Hoe bestaat het? Waar zou het anders kunnen dan in de Westhoek. Bijna van God verlaten en door Brussel zeker vergeten.

Nu was het er wazig en grauw. Er hing een kille mist. Maar de stilte was gebleven.

In dit «onthechte» landschap, vol blanke krekens, dat door vroegere geslachten in «de Blankaart» is omgedoopt, zocht en vond de Vlaamse balie van Brussel de ascetische moed om zich te verdiepen in... Het Gerechtelijk Wetboek. The struggle for life. Het moet wel.

Meester Martin Denys, geboren en getogen in die Westhoek, had er zijn confraters heengelokt. Was het een ingeving? Zijn «Sehnsucht» naar het vlakke land van IJzer en Ieperlee? Hoe dan ook, het was een vondst en een succes. Want talrijk zijn zij erheen getrokken en aanzienlijk wijzer teruggekeerd.

Prof. Van Dievoet was terstond bereid gevonden om er bekwaam en grondig de juridische orthodoxie in te houden. Meester Désiré Winderickx speelde er met overgave de rol van zachtmoedige voorzitter. Maar meester Denys overschouwde alles...

De werkmethode was even doeltreffend als eenvoudig. De voornaamste delen van het Wetboek waren vooraf door sommigen gelezen en met wisselende ijver bestudeerd. Aan de hand van verwijzingen naar het oude systeem, werden nieuwigheden en verborgen angelen belicht. Verbazend wat er allemaal onder zo een nuchtere tekst schuil kan gaan. Soms laiden de discussies hoog op. Wat een schat van advocatenerfaring vermocht zich daar te onthullen! Anderen hielden het hoofd koel. Zij waren zo eerlijk om te verklaren dat er ten slotte geen reden tot paniek was, vermits zij van de vroegere bepalingen toch ook niet alles afwisten, maar desondanks toch ook af en toe een proces hadden gewonnen...

Het was een triduum van intense arbeid. Wat voor een ieder, behalve één, onmogelijk scheen: het programma werd afgewerkt. Want hij hield er de sterke, West-vlaamse hand aan.

Wij weten niet alles. Dit weze tot troost van onze achtbare tegenstrevers gezegd. Maar wij hebben de drempelweerstand van het Wetboek overwonnen. Wij zijn zijn immense gebouw binnengegaan. Tastend en zoekend. Er zijn nog veel donkere hoeken en gangen. Duistere dwaalwegen, zoals in Poelaerts Paleis. Maar die hebben ons toch ook niet verhinderd om erin te «leven».

En als in de Woumense zomeravonden de roerdomp nog eens loeit, wil ik hem vast eens horen.

Paul Bauters

MEDEDELINGEN

Een nieuw rechtstijdschrift:

Tijdschrift voor Aannemingsrecht

Het uiterst kleine aantal wetteksten (B.W., art. 1787 tot 1799) die sedert 1804 ongewijzigd van toepassing blijven op de «bestekken en aannemingen» steekt scherp af tegen de snelle evolutie van het bouwrecht en heeft tot gevolg dat op een gebied waarop de wetteksten zeldzaam zijn, de rechtspraak en de rechtsleer een steeds grotere rol spelen ongeacht of het nu gaat om het bepalen van de respectieve aansprakelijkheid van de konstruktors, dank zij de regeling van de «wederzijdse controle van de fouten» dan wel om de geleidelijke uitwerking van de theorie der «abnormale buurtstoornissen».

Enerzijds zijn er de nieuwe eisen die steeds vaker aan de «professionnal» of de vakman gesteld worden door de sterk gemechaniseerde bedrijven die over talrijke medewerkers beschikken, met als onvermijdelijk gevolg een opmerkelijke toeneming van de verantwoordelijkheid

maar anderzijds is er de klassieke driehoek — klant, architect, aannemer — die minder en minder het rechtskader dekt waarbinnen zich het hoofdgebeuren afspeelt. De bouwverrichting geschiedt in een steeds ruimer kollektief verband waarbij ingenieurs, studiebureaus, bevoegd terzake van beton, centrale verwarming of geluidsisolatie, onderaannemers, technische adviseurs, enz. worden ingeschakeld. Deze evolutie wordt nog bemoeilijkt door het verschijnen van een nieuwe categorie van konstruktors, namelijk de « promotors »!

De oprichting van de Orde der Architecten (wet van 26 juni 1963) en vooral de vankrachtwording van een reglement van beroepspllichten, dat sommigen reeds voorbijgestreefd achten door de jongste ontwikkeling van een geïndustrialiseerde bouwsector en door de duidelijke noodzaak een betere verbinding tot stand te brengen tussen het conceptie- en uitvoeringsstadium, roepen een hele reeks problemen op.

Ten gevolge van de openstelling van de grenzen binnen de E.E.G. is men tenslotte verplicht ervaringen, technische procédés en regelingen, vooral dan met juridische inslag, tegen elkaar af te wegen.

Zulks geldt inzonderheid voor de overheidsovereenkomsten van werken en leveringen, welk probleem men bezwaarlijk verder als een loutere bevoorradingskwestie kan blijven beschouwen terwijl de overheidsinstanties, op grond van het toenemend belang ervan, toch verplicht zijn hierin een van de belangrijkste instrumenten te zien waarover de regering beschikt voor de oriëntatie van het economisch beleid.

Met de Belgische wet van 4 maart 1963 betreffende de rijksovereenkomsten werd reeds een belangrijke hervorming in die zin bekrachtigd maar met de toepassing ervan die nog enige wijzigingen kan ondergaan korte tijd voor de inwerkingtreding van de Gemeenschapsrichtlijnen terzake schijnt momenteel nog wel iets mis te lopen.

Wanneer men anderzijds rekening houdt met het groot aantal geschillen welke verband houden met de uitvoering der overheidsovereenkomsten, waarop in mindere mate de regels van het burgerlijk recht van toepassing zijn dan het secundaire recht van de bestekken, die feitelijk « wetboeken » geworden zijn, dan begrijpt men de betekenis van een tijdschrift dat hoofdzakelijk gewijd is aan dit « aannemingskontraat » waarvan de opstellers van het Burgerlijk Wetboek stellig niet het succes hebben kunnen vermoeden.

De voornaamste rubrieken zullen zijn :

1. De Rijksovereenkomsten van werken en leveringen (rechtspraak Raad van State en burgerlijke rechtbanken ; interne rechtspraak van het Bestuur, de Ministerraad, het Comité voor Toezicht, het Rekenhof ; uitspraken in kortgeding van de Permanente Commissie voor de Openbare Aannemingen ; leerstellige studies).

2. Het bouwrecht in het algemeen (huur van werk ; kontrakten met architecten, raadgevende ingenieurs ; promotors ; bescherming van de aspirant-eigenaars ; veiligheid op de bouwplaatsen ; medeëigendom ; gemeenschap) en dus iedere rechtswetenschap (belastingrecht, economisch, administratief of sociaal recht) in de mate waarin zij inzonderheid betrekking heeft op het onderwerp dat ons aanbelangt (b.v. de belastingregeling inzake de « aan de gang zijnde werken » ; de regeling der gevaarlijke inrichtingen ; de stedenbouw en de ruimtelijke ordening ; het in gebruik nemen van staatsdomeinen door partikulieren ; de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de bedrijfshoofden ; de vestigingsregeling ; de strijd tegen het sluikwerk).

3. Het onderwijs in het vergelijkend recht (voornamelijk in de zes Euromarklanden) en gemeenschapsrecht op diezelfde gebieden.

4. Bespreking van boeken en artikels.

Het nieuwe tijdschrift dat ieder kwartaal verschijnt en tweetalig zal zijn — de vonnissen en de artikels worden gepubliceerd in de oorspronkelijke taal maar met een tweede overzicht of een samenvatting in de andere taal — is hoofdzakelijk op de praktijk afgestemd en wil een ideaal ontmoetingspunt worden voor opinies en suggesties van vertegenwoordigers uit de privé- en overheidssector, van architecten en aannemers, niet alleen in het kader van België maar ook in het kader van het Europa in wording.

Het beste onderpand voor het sukses van dit gelukkig initiatief, dat uitging van de Nationale Confederatie van het Bouwbedrijf, vormt wel het enthousiaste onthaal dat dit plan gevonden heeft bij de Minister van Openbare Werken, het Rekenhof, de Permanente Commissie voor de Openbare Aannemingen, het Hoog Comité voor Toezicht, de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten en bij eminente leden van de magistratuur, de balie, de Universiteit, bij hoge ambtenaren en in de belanghebbende kringen van de vrije beroepen.

Rijksuniversiteit te Gent

Het Hoger Instituut voor Bedrijfsopleiding en Public Relations in samenwerking met het Vlaams Rechtsgenootschap te Gent richt op donderdag 13 maart e.k. te 20 u. in het auditorium E van de Gentse Rijksuniversiteit, Bländijnberg 2, een debataavond in met als onderwerp :

Pro en contra « De Jury in de Assisenzaak ».

Standpunt van : een Jurist, Prof. Dr. W. Delva ; een Psychiater, Prof. Dr. P. Ghysbrecht ; het Openbaar Ministerie, Dhr. F. De Clerck ; een advocaat, Dhr. Maertens, Dkr. Vander Veeren ; een journalist, Dhr. L. Delentdeccker ; een Jurylid, Dhr. L. Boussé ; een Magistraat, een Onderzoeksrechter.

Rijksuniversitair Centrum Antwerpen Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius Antwerpen

Postuniversitair programma Vervoer en Haven

De informatie die in het bedrijf binnen- en buitengaats neemt almaar in omvang en complexiteit toe. Bovendien is de snelheid waarmede vandaag de dag beslissingen moeten genomen worden zo hoog opgedreven, dat een uiterst vlugge verwerking van de bedrijfsgegevens een onontkoombare noodzaak geworden is. De computer is zich in deze ontwikkeling gaan opdringen als een machtig hulpmiddel om de stroom van informatie in de onderneming te bewaren, te verwerken en over te brengen naar de gegadigden.

Het laat zich aanzien dat de computer bezig is ook in de vervoer- en havenbedrijven post te vatten. Dit kan voor geheel de sector niet te overziene wijzigingen tot gevolg hebben.

Om enig inzicht te geven in de automatische informatieverwerking en inzonderheid in de mogelijkheden van toepassing in de sector van vervoer en haven, wordt op 25 en 26 maart 1969 een seminarie aan dit thema gewijd. Naast een algemene inleiding tot de computer, worden praktische toepassingsmogelijkheden toegelicht, zoals de uitstippeling van de trafieken, de administratieve automatisering van de havenverrichtingen en de doelmatige kaai-exploitatie.

Het Instituut voor Postuniversitair Onderwijs van de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius werd belast met de organisatie van dit seminarie.

Prof ir. J. Vrebos
Voorzitter

Prof. L. Baudez
Ondervoorzitter

Programma van het Seminarie

Dinsdag 25 maart 1969

Computer en informatieverwerking

9.00 uur : Inleiding tot de computer. - Prof. dr. M. Euwe, Hoogleraar ; lid Wetenschappelijk Bureau Stichting Studiecentrum Administratieve Automatisering.

11.00 uur : Vooronderzoek - Systeemanalyse - Hardware en Software, Prof. Dr. M. Euwe.

14.30 uur : De integratie van de computer in de onderneming, Prof. ir. M. Willems, buitengewoon hoogleraar aan de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius ; hoofdadministrateur Euratom.

16.30 uur : De mogelijkheden van tele-processing, G. Versele, afgevaardigde IBM.

Woensdag 26 maart 1969

Toepassing van de computer in vervoer en haven

9.00 De informatiestroom en de mogelijkheden van automatische informatieverwerking in vervoer- en havenbedrijven, ir. P.L.M. van Berkel, directeur Raadgevend Bureau Berenschot-Diebold N.V.

11.00 uur : Administratieve automatisering van de havenrichtingen, J. Wouters, hoofd-systeemanalist Internationaal Maritiem Agentschap - AMI.

14.30 uur : Beweging van de vervoermedia in functie van de transportopdrachten, P. Schoonjans, hoofdingenieur - leider van de elektronische dienst N.M.B.S.

16.30 uur : Efficiënte organisatie van de kaaexploitatie, H. De Motte, directeur Ahlers Data Centers.

Praktische gegevens

Bestemd voor : Topverantwoordelijken uit vervoer- en havenbedrijven of hun directe medewerkers.

Inschrijvingen : De ingesloten kaart vóór 20 maart terugsturen. Het aantal deelnemers is beperkt.

Kosten : 3.000 fr. per deelnemer (inclusief maaltijden en uitgebreide documentatie) te storten op postrekening 844.92 van het Instituut voor Postuniversitair Onderwijs.

Plaats : Instituut voor Postuniversitair Onderwijs van de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius, Kipdorp 19, Antwerpen 1. Tel. : (03) 31.94.20.

Datum : Dinsdag 25 maart 1969 ; woensdag 26 maart 1969 tekens van 9 uur tot 18 uur. De lunches worden gezamenlijk genomen.

Inlichtingen : Instituut voor Postuniversitair Onderwijs van de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius, Kipdorp 19, Antwerpen 1. Tel. : (03) 31.94.20.

Belgische Vereniging voor Agrarisch Recht

De Statutaire Algemene Vergadering van de Belgische Vereniging voor Agrarisch Recht zal op zaterdag 15 maart 1969 te 10 uur plaats hebben ten maatschappelijke zetel van de Vereniging, Guldenvlieslaan 72, te Brussel 6.

Luitenant-Generaal m.r. A.E. Crahay, Koninklijk Commissaris voor het Waterbeleid, zal na de Algemene Vergadering, te 11 uur, een voordracht houden in de Franse taal over « Het waterprobleem en zijn weerslag op de landbouw » (Le problème de l'eau et son incidence agricole).

Nadere inlichtingen hierover kunnen bekomen worden op het Secretariaat van de Vereniging, Guldenvlieslaan 72, Brussel 6 (Tel. 02/37.30.98).

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen, jg. 1969 - nr. 2.

Dechamos R., Over de noodzakelijke tussenkomst van de notaris bij de oprichting en tijdens het bestaan van de Europese naamloze vennootschap.

Tijdschrift voor Sociaal Recht, jg. 1968 - nr. 8.

Taquet M., La notion de rémunération dans la loi du 12 avril 1965. — Demaret M., La protection de la rémunération des travailleurs.

Nederlands Juristenblad, jg. 1969 - nr. 8.

Adhin J.H., Dispensatie van vereiste toestemming bij huwelijk van meerderjarige kinderen beneden dertig jaar (artikel 101, Surinaams B.W.). — Keulen F.B., De gekozen rechter. — Feith W.W., De gekozen rechter. — De Hartogh S.L.F., De gekozen rechter.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : jg. 1969 - nr. 5029 :

Polak J.M., Ons nieuw erfrecht in de Eerste Kamer. — Kist J., Overzicht der Nederlandse Rechtspraak : Verbin-
tenissenrecht (VII).

Advocatenblad, jg. 1969 - nr. 2.

Speelman L.J., Naar aanleiding van het rapport van de kleine commissie. — Voûte J.R., Het inkomen van de advocaat. — Hoofman J.C., De justitiebegroting 1969. — Verpaalen O.A.C., De disciplinaire rechtspraak van de raden van toezicht in 1966, VI.

Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen, jg. 1969 - nr. 2.

Van Sasse van Ysselt Th. K.M.J., 100.000. — Haccoff J.F., Enkele aspecten van het vraagstuk der overnemingsbiedingen. — Kronenberg A.J., Giraal effectenverkeer. — Groeneveld G.L., Het beroepsgeheim van de accountant. — Hehemann F.J., Toelating van leden tot coöperatieve Flatexploitatievereniging.

Nieuwe literatuur over Oorlog en Vrede, jg. 1969 - nr. 2.
Boekbespreking.

Journal des Tribunaux : jg. 1969 - nr. 4648 :

Braun A., Simples propos sur la coexistence pacifique des droits de propriété industrielle et du droit européen de la concurrence.

nr. 4649.

Closset-Coppin J., En matière de circulation routière (1re partie). — Taquet M., Le délégué médical est-il un représentant de commerce ?

Revue de Droit pénal et de Criminologie, jg. 1969 - nr. 4.

Versele S.C., Le traitement des délinquants sexuels. — Marchal A., Le délit de mise en péril et son objet.

Res Publica, jg. 1968 - nr. 4.

Lefranc G., L'explosion sociale de mai-juin 1968. — Frisch A., La technique et le destin européen. — Blondiau S.H.B., Krijgskunde en politieke wetenschap. — Puissant J., La fédération Socialiste Républicaine du Borinage 1919-1939. — Melchior de Molènes Ch., Pour le bicentenaire de Benjamin Constant.

Rechtspraak der Haven van Antwerpen, jg. 1968 - nr. 5 en 6.

Rechtspraak.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités, jg. 1969 - nr. 2.

Fonteyne J., Chacun sa vérité.

Revue de l'Administration et du Droit administratif, jg. 1969 - nr. 2.

Bibliographie. — Chasse. — Commerce, industrie et ravitaillement. — Commissions d'assistance publique. — Droit constitutionnel. — Enseignement. — Finances communales. — Impôts. — Loi communale. — Responsabilité. — Revue de la jurisprudence.

Revue de Droit intellectuel. - L'Ingénieur-Conseil, jg. 1968 - nr. 12.

Demaret P., Techniques modernes de reproduction graphique et droit d'auteur.